

№ 218.

Kalendarzyk tygodniowy:

Wt. św. Tekli P. M.
Śr. NMP. od wyk. niewol.
Czw. św. Firmina B.
Piąt. św. Cypryana.
Sob. św. Kozmy i Dam.
Niedz. św. Ładysława.
Pon. św. Michała Arch.

Wschód słońca godz. 5 m. 46
Zachód słońca godz. 5 m. 38
Dług. dnia godz. 12 m. 12
Ubyło dnia godz. 4 m. 38

GENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40.
Półrocznie „ 3 „ 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd Nr. 6;

Telefonu Nr. 593.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Wtorek, dnia 23 września 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża Nr. 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke w Zgierzu, w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honoraryum Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Teatr Polski Dziś **Gęsi i Gąski** Jutro **Mąż z loteryi**

Teatr Popularny Dziś **„Sufrażystki”** Jutro **„Gri-Gri”**
W czwartek poraz pierwszy **Romantyczna żona**

„Nowy Napoleon”

powieść fantastyczna **Andrzeja Ciarca** opuściła prasę.

Powieść ta wychodziła w odcinku „Rozwoju” w 1908 roku i na żądanie naszych czytelników ukazała się w osobnej odblacie.

Geny księgarska 1 rub. 20 kop.

Dla prenumeratorów „Rozwoju” tylko 60 k. Jest do nabycia w ciągu miesiąca to jest do 20 października. Potem zostanie oddana na półki księgarskie i po cenie niższej nabywać jej nie będzie można.

Egzystuje od 1891 roku przy ulicy Przejazd Nr. 16, 1^{sz} piętro od frontu

Pracownia Sukień i Okryć Damskich.

Zawiadamiam Sz. Panie i moje Klientki, że po kilkutygodniowym wypożyczku, przyjmuję wszelkie obśtałunki.

Z poważaniem

Wł. Janiszewska.

Strzeżcie się otyłości. Choć nieznaczna tusza posiada pewien miły wdzięk, nie należy jednak zapominać, że może ona łatwo i szybko przeistoczyć się w otyłość, zniekształcającą całą figurę. To też każda kobieta powinna zawsze pamiętać o tem, że, jeżeli pragnie długo pozostać młodą i powabną, powinna jak najenergiczniej walczyć przeciwko najmniejszemu nagromadzeniu się tłuszczu. Zażywanie nieznacznej dawki Jodyryny D-ra Deschampa (*Iodhyrine du Dr. Deschamp*) w zupełności zapobiegnie tej ewentualności. Jeżeli zaś otyłość już się rozwinęła *Iodhyrine du Dr. Deschamp* pozwoli kobiecie nanowem odzyskać młodość i wysmukłość postaci. Jodyrynę D-ra Deschamp można nabyć w każdej aptece lub w składzie aptecznym. Przy pudełku znajduje się szczegółowy opis ze sposobem użycia w języku polskim. 1913

Kongres międzynarodowy ochrony pracy.

Dnia 15 b. m. otwarto w Bernie konferencję międzynarodową, zwołaną przez rząd republiki szwajcarskiej w celu opracowania jednolitego prawodawstwa, zabezpieczającego pracę ludu roboczego, a w szczególności kobiet i dzieci;

Przypomnieć warto pokrótce historię ruchu międzynarodowego w kierunku reform socjalnych, którego jednym z wybitnych momentów

jest obecna narada. W następstwie rozbudzonego we Francji, przed laty mniej więcej 50-ciu, ruchu w kierunku uporządkowania i skodyfikowania warunków pracy robotników, prawodawstwo francuskie szeregiem dekretów podkreśliło swe zamierzenie roztoczenia opieki nad pracownikami pozbawionymi należytych gwarancji bytu. W latach: 1841, 1848, 1874, 1892 i 1900 wydane zostały przez rząd francuski odpowiednie prawa i dekryty, które niewątpliwie sprawę naprzód posunęły. Chodziło jednak o to, by inicjatywy poszczególnych rządów, w tym samym kierunku przedsięwzięte, zgrupować w jedną całość i by stały się one przedmiotem zobowiązania narad i rozstrząsań, które doprowadziły do jednolitych postanowień. Projekt zwołania pierwszej narady międzynarodowej, opracowany już przez radę związkową szwajcarską, przedstawiony został przez cesarza Wilhelma, a urzeczywistnieniem tego projektu była, odbyta w r. 1890, konferencja międzynarodowa w Berlinie.

Pierwsze to zgromadzenie delegatów międzynarodowych ograniczyło się jednak tylko na wyrażeniu życzenia, aby przedsięwzięte zostały reformy w kierunku należytego uporządkowania warunków pracy w kopalniach, w dni świąteczne, wreszcie wykonywanej przez niepełnoletnie dzieci i kobiety. Od tego czasu w każdym poszczególnym państwie sprawa zabezpieczenia pracowników uczyniła znaczne postępy i dziś porozumienie międzynarodowe w tej sprawie nie jest już tylko czczym projektem, lub gołosłownym życzeniem. W roku 1904 zawarty został pierwszy układ pomiędzy Francją i Włochami,

dotyczący zharmonizowania w obu państwach prawodawstw, dotyczących warunków pracy robotniczej.

W r. 1905 odbyła się w Bernie następna konferencja międzynarodowa, w której uczestniczyli delegaci piętnastu państw. Przygotowano wówczas do podpisania traktat, omawiający dwie kwestye: 1) warunków pracy nocnej kobiet, oraz 2) zakazu używalności białego fosforu przy fabrykacji zapalek.

Przewidziane w tym traktacie zasady i przepisy wprowadzone mogły być w życie dopiero po podpisaniu go przez państwa, biorące w naradach udział, lub też drogą poszczególnego uchwalenia w każdym państwie odnośnego projektu.

W roku 1906 na nowej konferencji berneńskiej traktat powyższy podpisało 14 państw.

Obecnie rozprawy rozpatrzą dwa zasadnicze punkty: 1) ograniczenie do 10-ciu godzin dnia roboczego dla kobiet i dzieci, pracujących w przemyśle i 2) uregulowanie lub nawet, o ile okaże się to możliwe, zupełny zakaz pracy nocnej dla dzieci i młodzieńców do lat 18-tu.

Przepisy, proponowane przez różne państwa, powyżej wymienionych kwestyj dotyczące, są po największej części już w czyn wprowadzone we Francji, zwłaszcza co do 10-ciu godzin dnia roboczego. Co zaś się tyczy pracy nocnej, wykonywanej przez małoletnich—to utworzenie jakiegoś obowiązkowego systemu międzynarodowego byłoby niechybnie wielką dla prawodawstwa korzyścią; dziś bowiem jeszcze 12,000 dzieci zatrudnionych jest w samej Francji nocą, zwłaszcza w przemyśle metalurgicznym i szklanym.

Niezmiernie ważną i pożyteczną jest rzeczą, by wszystkie państwa, biorące w konferencji udział, doszły w danej sprawie do jednomyślnej uchwały, odpowiedni obowiązujący traktat podpisując, czas już bowiem wielki, by świat cywilizowany zaniechał obojętnego patrzenia na ginące w dziecięcych latach jednostki, zmęczone nużącą i wyczerpującą pracą nocną, po fabry-

kach. Jakież z tego pożytek dla kraju, gdy miast silnych i mężnych obywateli, z szeregow nadwierzonych pracą dzieci wyrastać muszą organizmy słabe i do należytej obrony kraju niezdolne?

Ogółem Rada Związkowa szwajcarska zaprosiła do udziału w konferencji 18 państw, a mianowicie: Austro-Węgry, Niemcy, Belgię, Danię, Hiszpanię, Francję, Anglię, Włochy, Holandję, Rosję, Portugalję, Szwecję, księstwa: Luksemburskie i Panamskie, Rumunię, Serbię i Bułgarię. Niemal wszystkie z tych państw brały już udział w naradach w latach 1905 i 1906.

Po raz pierwszy zaproszone są państwa bałkańskie, czy jednak wobec tylko co zakończonej wojny wezmą udział—nie jest dziś jeszcze rzeczą pewną; w każdym razie będą miały możliwość późniejszego, ewentualnego przyłączenia się do ostatecznych uchwał.

Prace konferencji trwać będą dwa tygodnie. Wybrane zostaną z łona uczestników dwie komisje, których zadaniem będzie opracować teksty traktatów. Pierwsza uchwała przyjęta będzie drogą ogólnego głosowania, ostateczne jednak podpisanie traktatu nastąpi dopiero po uchwaleniu świeżo opracowanego prawodawstwa przez poszczególne parlamenty właściwych krajów.

Z budżetu monopolowego.

Ogłoszone świeżo przez główny zarząd dochodów niestałych i skarbowej sprzedaży trunków „Sprawozdanie finansowe za rok 1912” zawiera cały szereg bardzo ciekawych cyfr. Trudno byłoby doprawdy — pisać „Russkoje Słowo” — znaleźć drugie przedsięwzięcie, przynoszące pod względem handlowym wyniki tak pomysłne. Przy kosztach w wysokości 197 milionów rubli czysty dochód wynosi 626 milionów, to znaczy 76 procent dochodu ogólnego.

Niemniej pocieszające, z handlowego punktu widzenia, są i inne cyfry. Tak np. w 1912 roku jeden sklep monopolowy przypadał na 5,922 mieszkańców: przeciętne spożycie wódki wynosiło na jednego mieszkańca, licząc kobiety i dzieci 12 butelek rocznie, ogółem zaś wypito w 1912 roku w państwie rosyjskim 96 milionów wiader wódki. Sprawozdanie zaznacza wzrost spożycia wódki od czasu skarbowej jej sprzedaży: w roku 1894 ludność państwa wypila 68 milionów wiader, a obecnie 96 milionów, co stanowi przyrost 42 proc.

Na czele spożywców wódki kroczy Moskwa z gubernią, który wypila 5,590 tysięcy wiader za sumę 45,872 tys. rb., dalej Petersburg z 4,910 tysiącami wiader za sumę 41,169 tys. rb., Kijów 3,256 tys. wiader za 27,423 tys., Jekaterynosław 2,963 tys. wiader za 24,945 tysięcy, Odesa 2,570 tys. wiader za 21,660 tysięcy i Charków 2,507 tys. wiader za 21,071 tys. rubli.

Zmniejszenie się spożycia wódki sprawozdanie stwierdza tylko w 9 okręgach akcyzy, a mianowicie; w dońskim, jekaterynosławskim, jenijskim, zabajkańskim, irkucko-jakuckim, kubańsko-czarnomorskim, podolskim, taurydzkim i chersońskim.

Jako główną przyczynę objawu tego sprawozdanie podaje... zły urodzaj. Pito najwięcej, jak zwykle w czasie realizacji zbiorów od października do stycznia, najmniej w lutym, w którym przypadał wielki post.

Cyfry powyższe obejmują 65 gubernij i 10 obwodów, gdzie istnieje skarbowa sprzedaż trunków. Gdyby chodziło o obliczenie spożycia wódki w całym państwie rosyjskim, dodałby trzeba do cyfr powyższych ilość wódki, wypitej w okręgu zakaukaskim, w posiadłościach środkowo-azyatyckich, w obwodach amurskim, nadmorskim, kamczackim i sachalińskim. Cyfra ogólna byłaby wtedy niewiele mniejsza od miliarda, a po dodaniu wypitego wina i piwa przekroczyłaby nawet niewątpliwie tę cyfrę.

Kursy handlowe w Szymanowie.

(Artykuł nadesłany).

Zainteresowanie, jakie kursy te obudziły we wsi polskiej, przeszły najsmielsze oczekiwania.

Na czterdzieści kilka wolnych miejsc było z górną 220 zgłoszeń.

Nieemożność spełnienia wszystkich żądań o przyjęcie, zarówno jak i bardzo dodatnie wyniki osiągnięte na obecnych kursach, skłoniły nas do urządzenia drugiego kursu handlowego w Szymanowie w czasie od 15 listopada b. r. do 1 kwietnia r. 1914.

Podanie do władz zostało już złożone i spodziewać się można uzyskania niebawem pozwolenia na kursy. Poniżej zamieszczamy warunki przyjęcia, zaznaczając tu, że korzyści, jakie słuchacze kursów odnieść mogą, są w znacznej mierze zależne od należytego ich przygotowania. Przyjmowanie słuchaczy, nie znających należycie 4 działów i nie umiejących wprawnie pisać, wielce utrudnia wykłady i jest ze szkodą dla lepiej przygotowanej młodzieży. Dlatego też Zarząd kursów postanowił poddać kandydatów egzaminowi wstępnemu, a młodzież niedostatecznie przygotowana nie będzie mogła być przyjęta.

Od uczniów wymagane będzie wniesienie z góry całej opłaty za kurs.

Zarząd kursów zwraca się do spółek wiejskich, kółek rolniczych, towarzystw pożyczkowo-oszczędnościowych i innych podobnych instytucyj o wskazywanie odpowiednich kandydatów.

Wymagania są następujące; ukończenie 18 lat, znajomość czytania i pisanie po polsku oraz 4 działów arytmetycznych, słuchacze posiadać powinni paszport, bieliznę i pościel. Opłata za kurs wynosi rb. 50.

W podaniu o przyjęcie podać należy; 1) imię i nazwisko, 2) adres, metrykę, świadectwo szkolne, 3) czem się trudni obecnie, 4) czem trudnią się rodzice, 5) nazwisko osoby lub stowarzyszenia, na których opinię kandydat powołać się może.

Wykładane będą rachunki, rachunkowość kupiecka, towaroznawstwo, kaligrafia, korespondencya, prawo, zasady współdzielczości i najogólniejsze zasady rolnictwa.

Prócz wykładów odbywać się będą zajęcia praktyczne, wycieczki.

Podania adresować należy do Zarządu Wydziału kółek w Warszawie, Erywańska 16, lub do zarządu kursów w Szymanowie p. Sochaczew (gub. warszawska), najpóźniej do dnia 15 października b. r.

Towarzystwo szerzenia oświaty imienia Henryka Sienkiewicza.

W Chojnach zorganizowane zostało Towarzystwo szerzenia oświaty imienia Henryka Sienkiewicza.

Organizatorami towarzystwa są obywatele wsi Chojny: Jan Grzybowski, Feliks Zagórowski Antoni Winnicki i Józef Gabinowski.

Do zarządu wybrani zostali pp. Marya Grzybowska (przewodnicząca), Stefan Konecki (wiceprzewodniczący), Bronisława i Irena Nowak (bibliotekarki), Feliks Zagórowski (sekretarz), Tomasz Mrygoń (skarbnik), Tadelski i Pokorski (gospodarze lokalu biblioteki i czytelnia).

Pierwszym członkiem honorowym jednomyślnie wybrany został Henryk Sienkiewicz, do którego wysłano list z odpowiednim zawiadomieniem.

Na list ten zarząd towarzystwa na ręce przewodniczącej otrzymał następującą odpowiedź:

Czcigodna Pani!

Po powrocie z Warszawy pozwałam sobie przestać na ręce Czcigodnej Pani, zarówno dla Niej samej, jak dla wszystkich członków towarzystwa szerzenia oświaty, słowa nagoretszego podziękowania za zaszczyt, jaki mi wyrządzono, nazywając moim imieniem tę pożyteczną i niezbędną instytucję.

Prawdziwą radością dla każdego piszącego jest myśl, że słowa jego znalazły oddźwięk w społeczeństwie, że padając na żyzną glebę, wydają plon tak błogosławiony. Wdzięczny też jestem całym sercem za mianowanie mnie pierwszym członkiem towarzystwa i postaram się być mu pożytecznym. Tymczasem przesyłam życzenia, aby obywatelskie dzieło wasze rozwijało się jaknajpomysłniej i do tych życzeń dołączam dla

wszystkich członków wyrazy głębokiej czci i poważania

Henryk Sienkiewicz.

Oblęgorek, w sierpniu 1913 r.

Towarzystwo szerzenia oświaty imienia Henryka Sienkiewicza w Chojnach liczy obecnie 109 członków rzeczywistych.

Lokal na bibliotekę i czytelnię wynajęto w domu p. Mrygonia przy ulicy Rzgowskiej; umeblowanie kompletuje się.

Dotychczas do biblioteki nadesłano 500 książek. Na otwarcie biblioteki zarząd oczekuje pozwolenia władz w najbliższych dniach. Pierwszy odczyt i koncert popularny wyznaczono na 5 października.

Towarzystwo zamierza urządzać tygodniowe pogadanki dla członków i co miesiąc publiczne odczyty z częścią koncertową.

Czytelnie będą dwie: dla mężczyzn i dla kobiet.

Zarząd towarzystwa odwołuje się za naszym pośrednictwem do ogółu społeczeństwa z prośbą o nadsyłanie ofiar w książkach treści naukowo-popularnej i naukowej, które z wdzięcznością będą przyjmowane.

(a)

Zebrań akcyonaryuszów elektrowni zgierskiej.

Wczoraj o godz. 5 po południu w gmachu szkoły handlowej w Zgierzu odbyło się zebranie ogólne akcyonaryuszów elektrowni zgierskiej, na które przybyło 37 osób, posiadających 3208 akcji z prawem 318 głosów.

Przewodniczył dyrektor inż. W. Gerlicz, który zaprosił na asesorów pp. Tadeusza Sułowskiego i Dawida Tempła, a na sekretarzy adwokatów przysięgłych pp. Lachmanowicza i Stanisława Hertzberga.

Jak wiadomo, na poprzednim zebraniu ogólnym akcyonaryuszów nie zatwierdzono sprawozdania, ponieważ nie było ono podpisane przez komisję rewizyjną, która złożyła przedtem mandat, wobec czego postanowiono sprowadzić z zagranicy buchalterów, przysięgłych, aby oni sprawdzili księgi i sporządzili sprawozdanie. Delegowani buchalterzy przysięgli ukończyli swe prace i sporządzone sprawozdanie poddano wczoraj pod obrady.

Przy rozpatrzeniu sprawozdania członek zarządu p. Sanne oświadczył, że nie akceptuje bilansu tego, ponieważ w rubryce „Stan czynny” pod nagłówkiem „Dłużnicy” niewłaściwie wykazane zostały pożyczki; „Conto Fryca Swatka rb. 30926 kop. 67” i „Wydatki związane z koncesją na tramwaj Zgierz—Ozorków 14078 rb. 19 k.”.

Oświadczenie to wywołało wśród zebranych tem większe zdziwienie, że pod bilansem figuruje podpis samego p. Sanne. P. Sanne jednak, gdy go w tej sprawie zainterpelowano, oświadczył, że oryginału nie podpisywał. Na tle tem powstała bardzo ożywiona dyskusja, w której zarzucano p. Sanne, że mogąc wcześniej zakwestyonować sprawozdanie, uczynił to dopiero na ogólnym zebraniu.

Po nader gorących dyskusjach postanowiono wreszcie wyznaczyć zarządowi jeden miesiąc czasu do sporządzenia bilansu i zwołania ogólnego zebrania.

Bilans wykazuje w stratach 48,886 rb. 62 k. Jeśli zaś doliczy się do nich zakwestyonowane powyżej pożyczki, to straty te wyniosą 93,891 rb. 48 kop.

(e)

Gubernia czy „gradonaczalstwo”

Ministerjum spraw wewnętrznych zawiadomiło gubernatora piotrkowskiego, że na sesji jesiennej międzywydziałowej w ministerjum spraw wewnętrznych, jaka odbędzie się pod przewodnictwem naczelnika departamentu do spraw ogólnych, p. Arbużowa, rozpatrywane będą projekty rozgraniczenia guberni piotrkowskiej.

Projektów tych jest kilka, a mianowicie; przeniesienie władz gubernialnych z Kalisza do Łodzi, przeniesienie władz gubernialnych z Piotrkowa do Łodzi, utworzenie gubernii łódzkiej i

Prosimy Sz. Prenumeratorów o rychłe wyrównanie należności za „Rozwój”!

Wyraz przedpłata (prenumerata) oznacza, że pieniądze powinny być wniesione z góry. Opierając się na tej zasadzie uprzejmie prosimy o stosowanie się do powyższego warunku.

ADMINISTRACJA.

utworzenie z Łodzi oraz przyległych ognisk fabrycznych jednostki administracyjnej.

Ostatni projekt, sporządzony przez piotrkowski rząd gubernialny i przedstawiony ministerium wraz z mapami nowych granic gubernii i powiatów, przedstawia się w sposób następujący. Łódź wraz z powiatami łódzkim, sieradzkim i łaskim stanowią ma jednostkę administracyjną o charakterze przemysłowym. Powiat wielkiński gub. kaliskiej ma być całkowicie włączony do gubernii piotrkowskiej, nadto ma być utworzony nowy powiat tomaszowski. Do powiatu tego włączoneby zostały wszystkie gminy, na terytorium których znajdują się grunty i lasy Cesarskie. A więc włączone mają być gminy z powiatów rawskiego i piotrkowskiego gub. piotrkowskiej, opoczyńskiego gub. radomskiej i skierniewickiego i łowickiego gub. warszawskiej.

Konieczność utworzenia tego powiatu wywołuje ta okoliczność, że dotąd Zarząd księstwa Łowickiego musi komunikować się z pięcioma naczelnikami powiatów, a w razie utworzenia powiatu tomaszowskiego będzie miał do czynienia z jednym tylko naczelnikiem.

Dla wzięcia udziału w tych naradach ministerium zażądało od gubernatorów piotrkowskiego i kaliskiego utworzenia pod ich przewodnictwem komisji gubernialnych. Do komisji z g. piotrkowskiej powołano pod przewodnictwem gubernatora piotrkowskiego szambelana Jacewskiego, prezydenta m. Łodzi p. Pieńkowskiego i radnego m. Łodzi p. Karola Eiserta.

Niezadługo zatem sprawa wyższej władzy w Łodzi zostanie rozstrzygnięta.

(e)

ZYGZAKI.

Wczoraj do naszej redakcji zgłosiła się panna Ottówna, artystka teatru Popularnego z pewnym usprawiedliwieniem. Przynęła bowiem dyrektorowi Mazurkiewiczowi swój udział w koncercie „Lutni“, tymczasem z przyczyn od niej niezależnych udział ten do skutku dojść nie może. Dyrekcja bowiem zabroniła jej udziału w jakichkolwiek koncertach.

Usłyszawszy to oświadczenie śpiewaczki, zostaliśmy niem zdumieni. Znamy bowiem koleżeńskie zalety kierownika teatrów łódzkich p. Bolesławskiego, artysty niepowszedniej miary, który umie wnikać zawsze w potrzeby artystów.

Wreszcie wie dobrze, że udział artystki w w koncercie tak licznych towarzystwa jak „Lutnia“ może tylko przynieść teatrowi reklamę.

Z dalszej jednak rozmowy okazało się, że to nie p. Bolesławski zabronił tego występu i zagroził dymisią pannie Ottównie, ale p. Książek. Już dawno po mieście naszym rozniósł się wieść, że p. Książek jest cichym współnikiem p. Bolesławskiego, ale na zapytanie jednego z członków redakcji p. Bolesławski zaprzeczył temu kategorycznie.

Cała ta manipulacja teatralna jest dla nas bardzo niezrozumiałą. Czy pan Książek nie chce ujawnić swego udziału w przedsiębiorstwie, czy też tylko odgrywa w teatrze rolę pokątnego doradcy.

W każdym razie zabronienie artystce występu w koncercie pierwszego w Łodzi polskiego stowarzyszenia uważamy za rzecz wysoce niekulturalną.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Bogusława. Jutro Homira.

TEATR POLSKI. (Cegielniana nr 63). Dziś „Gęsi i gąski“, komedia Bałuckiego. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Mąż z loteryi“. Początek o godz. 8 m. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Sufrazystki“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Gri-Gri“. Początek o godzinie 8 m. 15 wiecz.

ZEBRANIA. Dziś dos. sekcji języka polskiego przy Stow. naucz. chrz. (Konstantynowska 5) o godz. 8 wiecz.

— Jutro pos. organiz. sekcji przyrodniczej przy Stow. naucz. chrz. (Konstantynowska 5) o g. 8 w.

WYSTAWA OGRODNICZA (Przejazd 1) otwarta codziennie od g. 10 rano do 10 wiecz.

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 91; otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godz. 12 w poł. do 10 wiecz

KRONIKA.

(—) **Praca niepełnoletnich i kobiet.** Ministerium handlu ukończyło pracę nad projektem prawodawczym dotyczącym pracy młodzieży poniżej lat 17-tu oraz kobiet.

Praca tych osób, według projektu, ma trwać o godzinę krócej niż praca dorosłych mężczyzn. Praca nocna, pomiędzy godziną 10 wieczorem, a 6 zrana jest dla nich wzbroniona, jak również praca w kopalniach i kamieniołomach.

Celem uchronienia młodzieńców w wieku lat 16 do 17 od niebezpieczeństwa przy wykonywaniu niektórych robót wobec niemożliwości przewidzenia wszystkich przypadków, które grożą życiu lub zdrowiu, wydział handlowy otrzymał prawo wydawania postanowień obowiązujących, któreby zakazywały młodzieży takich prac.

(—) **Spisy ludności miast.** Ministerium spraw wewnętrznych okólnikowo poleciło gubernatorom, aby zebrano wiadomości, dotyczące składu ludności miejskiej pod względem jej stanu majątkowego, rodzaju zajęć, stopnia wykształcenia i t. p.

Dane owe są potrzebne do rozpoczętych prac nad samorządem miejskim według ustawy z r. 1892, przy czem szczególną uwagę zwrócono na sprawę ulepszenia sposobu wyborów miejskich.

(a) **W sprawie przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych.** Na skutek rozporządzenia departamentu dochodów niestałych przy ministerium finansów, izba skarbową piotrkowska zwróciła się do zarządów przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych, które obowiązane są publikować sprawozdania ze swej działalności, z prośbą o dostarczenie danych za rok 1911, 1912, dotyczących personelu pracujących, mianowicie o rodzaju zajmowanych posad, pobieranej pensji, umów piśmiennych, warunków pracy i t. d.

Niezależnie od wskazania form zawartych umów z każdym poszczególnym pracownikiem, powinny być podane informacje o wszystkich tych osobach, które opłaciły osobisty podatek przemysłowy za rok 1911 i 1912.

W razie otrzymywania przez wzmiankowane osoby pensji lub jakiegokolwiek wynagrodzenia z kilku naraz instytucji, należy wyszczególnić oddzielnie każdą pozycję i każdego przedsiębiorstwa.

Ządane dane przedstawić należy do dnia 25 b. m.

(a) **Koncesya.** Rząd gubernialny piotrkowski wydał koncesję: Jakóbowi Gliksmanowi na prowadzenie nadal urządzonej samowolnie mechanicznej fabryki dla obróbki, wykończenia i polerowania szyb i luster w domu przy ul. Piotrkowskiej nr. 20/255; Krystynie Raclawskiej na urządzenie warsztatów mechanicznych do wyrobu rozpałek drzewnych, w domu przy ul. Srebrzyńskiej nr. 73.

(h) **Wystawa ogrodnicza.** Wczoraj komitet wystawy obliczył głosy publiczności, wyrokujące o wyrobach bukiciarskich, umieszczonych na wystawie w niedzielę.

I nagrodę 51 głosami otrzymał kapeluszek damski; praca bukiciarki p. Anny Griglić, firmy „Stefan“ Przejazd 12.

II nagrodę 48 głosów — kosz pod tytułem „Sny dziewczęcia“, praca p. Wojciecha Salwy, znanego w Łodzi właściciela sklepów kwaciarskich.

Dziś o godzinie 6-ej wieczorem zbierze się jury dla osądzenia przetworów owocowych firmy Stefan Frick w Radomiu i kapusty oraz ogórków hr. Potockiego.

Bilety ulgowe członkowskie po 10 kop. nabyć można u kasyera p. Borkowskiego w Tow. pożyczkowo - oszczędnościowym rzemieślników chrześcijan w lokalu Resursy, (Widzewska 117) od godz. 10 rano do 3 po południu, a w wtorki, czwartki i soboty od 6 do 8 wiecz.

(h) **„Kwiatok“.** Pp. dzielnicowi sprzedaży kwiatka w niedzielę na korzyść Szkoły rzemiosł, proszą osoby, nie młodsze niż 15-letnie, które chcą zająć się sprzedażą kwiatka, aby się zgłaszały.

W dzielnicy V zapisy przyjmuje p. K. Dawidczyński, Zakątna 65, p. A. Paszczyński, Pańska 68, p. Jasiński, Konstantynowska 10 i pan Domański, Miłska 30.

(e) **Zjednoczenie tkaczy.** Na wzór I związku tkackiego powstaje w Łodzi Zjednoczenie tkaczy dla wytwórczości i sprzedaży towarów wełnianych, półwełnianych i bawełnianych. Na czele Związku tego staje jeden z poważnych kupców polskich, wykwalifikowany w branży manufakturowej.

(x) **Zebranie nauczycieli.** W sobotę dn. 27 b. m. o godz. 6-ej wieczorem w lokalu szkoły miejskiej ogólnej № 14 (Juliusza 16) w obecności inspektora szkół p. Szczegłowa odbędzie się zebranie nauczycieli łódzkich szkół początkowych, na którym b. delegat do petersburskiej kasy emerytalnej p. Zyczkowski zda relację o działalności zjazdu delegatów od nauczycieli przy tejże kasie.

(a) **Z 3-ej kasy pogrzebowej.** W ubiegłą niedzielę w lokalu przy ul. Głównej № 31, odbyło się, zwołane w trzecim terminie, ogólne zebranie roczne członków 3-ej łódzkiej kasy pogrzebowej.

Prezes, p. A. Disselberg, zagajając zebranie, oznajmił, że kasa znajduje się w krytycznym położeniu z powodu braku funduszy. Z liczby 338 członków, zaledwie 147 opłaca składki, reszta zaś 191, wpłaciwszy po 150 składek (w stosunku 30 kop. tygodniowo), nadal przestała płacić, mając prawo, w myśl ustawy, do zapomogi 90-cio rublowej.

Na przewodniczącego powołano p. Henryka Krygiera. Z odczytanego sprawozdania kasy za czas od 10 listopada 1912 r. do obecnej chwili okazało się, że wpływy wynoszą rb. 845 kop. 41; wydatki zaś rb. 728 kop. 76, w czem rb. 521 na pogrzeby. Pozostało rb. 116 kop. 65, które wraz ze znajdującymi się w Banku państwa rb. 351 kop. 50 stanowią rb. 467 kop. 12 majątek kasy.

Po przyjęciu sprawozdania uchwalono położyć niektóre zmiany w ustawie kasy.

Zobowiązano wszystkich członków wpłacać nadal składki do kasy.

W końcu dokonano wyborów. Do zarządu weszli pp.: Henryk Krygier (prezes), Gustaw Teplitz (viceprezes), R. Schmidt (kasyer), M. Rode (kasyer II), Józef Wajnert (sekretarz), A. Bonikowski, H. Lindner i L. Nowak (członkowie).

Do komisji rewizyjnej pp. Ludwik Chojnacki, Adolf Dyselberger i S. Lange.

(a) **Związek pracowników w przemyśle drzewnym.** W ubiegłą sobotę, w sali Wiedeńskiej przy

ulicy Wschodniej № 18, odbyło się organizacyjne zebranie Związku pracujących w przemyśle drzewnym. W obecności 300-tu osób odczytano ustawę Związku, mającą na celu poprawę warunków ekonomicznych i kulturalnych. Działalność polegać ma na unormowaniu dnia roboczego, otwarciu kursów fachowych, biblioteki, zorganizowania pomocy lekarskiej, wydawaniu organu fachowego i t. d.

Do Związku należeć mogą wszyscy trudniący się handlem drzewnym i to bez różnicy wyznania.

Dotychczas zapisało się 170 osób.

Na następnym zebraniu dokonany zostanie wybór zarządu.

(e) **Tramwaje do stacji kaliskiej.** Zarząd tramwajów miejskich zawiadomił magistrat m. Łodzi, że linia tramwajowa do stacji Łódź kolei Kaliskiej, przez ulicę Miłsza, została już ukończona, zarząd jednak nie może uruchomić tramwajów do czasu zaprowadzenia oświetlenia na przedłużeniu ul. Miłsza.

(e) **Nowe rewiry sędziów śledczych.** Od d. 1 stycznia 1914 r. otwarte zostaną w gub. piotrkowskiej trzy nowe rewiry sędziów śledczych, z których dwa przypadają na Łódź. Poza to utworzona zostanie nowa posada podprokuratora.

(d) **Z sądownictwa.** Sędziowie śledczy 4-go rewiru p. Szótkowicz i 5-go p. Calarius wyjechali na urlop. Zastępuje ich kandydat do posad sądowych p. Kostienicz.

(h) **Z targu paszą.** Dziś na targu siano było w cenie 1 rb. 70 kop. za centnar, słoma prosta 1 rb. 20 kop. Za przyczynę tak wysokiej ceny słomy podają rolnicy, iż sprzęt żyta był znacznie mniejszy niż w roku zeszłym.

(d) **Ze szpitali.** W szpitalach łódzkich na dzień dzisiejszy znajdowało się chorych: w szpitalu Czerwonego Krzyża 107 osób, w tej liczbie 59 mężczyzn i 48 kobiet; w szpitalu św. Aleksandra 72 osoby, w tej liczbie 39 mężczyzn i 33 kobiety; w szpitalu Poznańskich 113 osób, w tej liczbie 56 mężczyzn i 57 kobiet; w szpitalu Silbersteina 25 osób, w tej liczbie 11 mężczyzn i 14 kobiet; w szpitalu Scheiblera 34 osoby, w tej liczbie 14 mężczyzn i 20 kobiet; w szpitalu Stowarzyszenia lekarzy 30 osób, w tej liczbie 21 mężczyzn i 9 kobiet i szpitalu Anny Maryi 106 dzieci, w tej liczbie 60 chłopców i 46 dziewczyn.

(d) **Z więzień.** W więzieniach łódzkich znajduje się obecnie więźniów: w więzieniu przy ul. Miłsza 456 osób i w więzieniu przy ul. Długiej 181 osób, w tej liczbie 122 mężczyzn i 59 kobiet.

(a) **Z Kamery dezynfekcyjnej.** Sprawozdanie miejskiej kamery dezynfekcyjnej za czas od 14 sierpnia do 14 września r. b. wykazuje, że sanitarysze zdezynfekowali 58 lokali (90 pokoi) po chorobach zakaźnych, mianowicie: po szkarlatynie 36, po tyfusie 13, po gruźlicy płuc 4, po dysenterji 3, po ospie 3, ogólnej objętości 5,433 metrów sześciennych, na zdezynfekowanie których użyto między innymi 27,165 sztuk pastylek formalinowych.

Prócz tego w samej kamerze zdezynfekowano 220 sztuk bielizny i pościeli (wagi 228 funtów), na mięście zaś 12,700.

Wzwań na dezynfekcję było ogółem 72 i to od lekarzy miejskich 45, szpitali 5, policji 1, obywateli 7; dokonano razem 58; nie dozwolono 11, odłożono do wyzdrowienia 3.

(d) **Pomysłowy kupiec.** Zamieszkały przy ulicy Przedzalanianej № 36 Chaskiel Edelsztajn kupił przed kilku dniami od Szmula Paciorkowskiego konia i wóz. Wczoraj o godz. 5-ej rano, kiedy E. spał jeszcze, do stajni jego przyszedł Paciorkowski, wyprowadził konia, zaprzął go do wozu i wyjechał niewiadomo dokąd. Rozesłano za nim listy gończe.

(e) **Postrzelenie awanturnika.** Wczoraj o godz. 6-ej wieczorem na ul. Lipowej w pobliżu ulicy Zakątnej, rewirowy aresztował jednego z uczestników bójki, jaka toczyła się na ulicy i prowadził go do cyrkułu. Po drodze towarzysze aresztowanego usiłovali go odbić i jeden z nich uderzył rewirowego kamieniem w głowę. Wtedy rewirowy począł strzelać i postrzelił 30-letniego Reinholda Wernera w plecy.

Rannego w stanie ciężkim Pogotowie ratunkowe odwiozło do szpitala św. Aleksandra.

(d) **Małoletni podróżnik.** Syn wachmistrza miejscowej straży ogniowej miejskiej 14-letni Nikita Michailukow, naczystawczy się różnych bredni fantastycznych, postanowił szukać przygód i przed tygodniem bez wiedzy rodziców opuścił dom ich. Wszelkie poszukiwania zbiega narazie spełzły na niczem.

Dopiero wczoraj tutejsza policja otrzymała zawiadomienie z Wrocławia, że poszukiwany M. znajduje się w tem mieście pod opieką policji, dokąd udał się ojciec zbiega, aby go przywieźć z powrotem do Łodzi.

(d) **Obława.** Wczoraj w nocy policja dokonała obławy na krańcach miasta, aresztując kilkanaście osób, w tem siedmiu poszukiwanych za nożowictwo.

(d) **Wykrycie kradzieży.** (Przed dwoma tygodniami właścicielka składu towarów manufakturów przy ulicy Nowomiejskiej № 20 Mindla Prochownik złożyła w próżnym lokalu przy ulicy Długiej № 31 towary, wartości 800 rb. Towary te zostały skradzione.

Policja, czyniąc poszukiwania, stwierdziła, że kradzież tę spełnili zawodowi złodzieje Hersz Senator, przezwany „Charaszke“, Henoch Joskowitz, zwany „Parchem“, Wolf Herszman, Moszek Borus i Hilel Rozes.

Skradziony towar złodzieje wywieźli do Moszka Krawieckiego (Dworska 27), od którego nabyli go paserzy: Chuna Złotnik, Szymon Rosenbaum i Abram Grünberg.

Z kompanii tej zdołano aresztować Bornsa, Rozesa i Grünbauma, pozostali zbiegli z towarem. Rozesłano za nimi listy gończe.

(e) **Śmiała kradzież.** Wczoraj w nocy niewiadomi złodzieje dokonali znowu śmiałej kradzieży w domu № 19 przy ul. Franciszkańskiej. Wyłamawszy zamki u drzwi, złoczyńcy dostali się do sklepu galanteryjnego Beniamina Rosenbersa, gdzie rozgospodarowali się na dobre. Spakowawszy w worki różne towary, wartości 500 rb., rabusie weszli do sąsiedniego pokoju, gdzie spał właściciel sklepu z rodziną i tam również zaczęli pakować rzeczy w tłumoki, lecz spłoszeni przez zbudzone dziecko zbiegli, zabierając worki z towarami, oraz 30 rb. gotówką.

(p) **Niefortunny skok.** U zbiegu ulic Głównej i Widzewskiej Edward Kowalski, kupiec, lat 27, wyskakując z tramwaju, będącego jeszcze w ruchu, upadł na bruk i zwichnął lewą nogę.

Po udzieleniu mu doraźnej pomocy przez lekarza Pogotowia na miejscu wypadku, dorożką odwieziono go do mieszkania przy ul. Wilanowskiej.

(a) **Kradzieże.** Ze składu materiałów budowlanych Abrama Rozena, przy ul. Średniej nr. 37, skradziono towar na sumę 115 rb. Poszkodowany przypadkowo natrafił na zrabowane rzeczy, które przechowywał na tejże ulicy Lejbus Kon. Sprawcę kradzieży aresztowano.

— Mieszkancka Pabianiec Maryanna Łaznowska zawiadomiła wydział śledczy, że buchalter jej L. Silberberg, zabrawszy weksli na sumę 800 rb. zainkasował je, a pieniądze przywłaszczył sobie i zniknął. Policja odnalazła jednak Silberberga i aresztowała go.

(d) **Aresztowanie.** Agenci policji śledczej dokonali rewizji w mieszkaniu zawodowego złodzieja, Władysława Pawela, przy ul. Kaliskiej nr. 23, gdzie zastano zawodowych złodziei, Leonarda Kaliskiego, Józefa Stowikowskiego i Leonarda Elmryka. Przy rewizji w mieszkaniu pod łóżkiem znaleziono worek z przedzą wełnianą brązową, wagi około dwóch pudów, pochodzącą z kradzieży. Zaczną czwórka aresztowano i osadzono pod kluczem, przedzę zaś zabrano. Prawy właściciel może ją odebrać w wydziale śledczym. Oprócz tego w wydziale śledczym jest do odebrania niewiadomo do kogo należący duży miedziany kocioł fabryczny.

(p) **Wypadki przy pracy.** W fabryce Szai Rosenblatta, przy ul. Karola nr. 36 Rozalia Rzewczyk, robotnica, uderzona pasem transmisyjnym, odniosła rany czoła, ust i twarzy.

Po opatrzeniu ran na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, odwieziono ją w stanie ciężkim do kliniki przy ul. Piotrkowskiej nr. 251.

— W fabryce przy ul. Karola nr. 11, Andrzej Jabłoński, robotnik, lat 23, w maszynie, na której pracował, odniósł okaleczenie i złamanie palca u prawej ręki.

Opatrzył go lekarz Pogotowia.

(p) **Ciężkie pobicie.** Na ul. Piotrkowskiej nr. 92 Józef Truszkowski, ślusarz, lat 59, pobity ciężko przez towarzysza, odniósł rany głowy, czoła, twarzy i prawego boku, zadane ostrem i tępe narzędziem. Wskutek wewnętrzznego krwotoku wywiał się stan niebezpieczny, to też po opatrzeniu ran na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, przewieziony został do szpitala Czerwonego Krzyża.

(d) **Nowa poczta.** W osadzie Czeladź, powiatu będzińskiego otwarto stację pocztowo-telegraficzną.

(a) **Z Pabianiec.** Nowy policmajster i naczelnik straży ziemskiej miasta Pabianiec kapitan Czernogotowkin objął swoje obowiązki.

(x) **Przedstawienie amatorskie w Ozorkowie.** W ubiegłą sobotę, 20 b. m., odbyło się w Ozorkowie staraniem miejscowego proboszcza ks. K. Cichalewskiego z udziałem p. J. Piaseckiego przedstawienie amatorskie, na którym odegrano „Podejrzana osoba“ komedijka St. Dobrzańskiego oraz „Sieroce wiano“ sztukę Fr. Dominika.

Dobrze zgrani amatorzy, a w szczególności pp. A. Ulatowska i Wł. Chełmińska oraz p. A. Antczak wywiązały się z zadania bez zarzutu, zbierając za grę swą huczne oklaski.

Odpowiednio udekorowana scena oraz śliczne tańce na zakończenie przedstawienia w kostiumach krakowskich podobały się ogólnie.

(a) **Wypadek w Pabianicach.** Na terytorium Moszka Dąbka pośrodku dwóch istniejących już budynków przędzalni wzniesiono trzeci gmach, gdzie przystąpiono do przeprowadzenia transmisyj.

Wczoraj po południu dwaj pracujący robotnicy, Biskupski i Jasiński, schwytani zostali przez tryby transmisyj. Spostrzegłszy to, trzeci robotnik zawiadomił natychmiast maszynistę, który transmisyję zatrzymał, ale zapóźno. Biskupski i Jasiński uniesieni w górę, rzuceni zostali następnie na ziemię. Gdy na ratunek nadbiegli z innych oddziałów robotnicy, znaleźli obu prawie nago i nieprzytomnych, a strzępy ubrania zawieszono na transmisyji. Poranionych odwieziono do szpitala miejskiego, gdzie Biskupski wkrótce zmarł a Jasiński walczy ze śmiercią.

(a) **Pożar od pioruna.** W sobotę rano podczas szalejącej nad okolicą burzy, w kolonii Chachuta gm. Brus, splonął od uderzenia pioruna dom jeszcze niewykończony i nieubezpieczony, należący do p. Andrzeja Grendzińskiego. Strata spowodowana pożarem, wynosi 2000 rb.

(a) **Dysenterja w okolicy.** W Cesarskiej-Woli w pow. łódzkim, wybuchnęła dysenterja, na którą zapadło kilkanaście osób. Dotychczas zmarły dwie osoby.

S Z T U K A.

(x) **Teatr polski.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś, we wtorek odegrana będzie po raz czwarty arcyzabawna komedia w 5 aktach M. Bałuckiego p. t. „Gęsi i Gąski“.

We środę komedyo-farsa „Maż z loteryi“. We czwartek pierwszy raz głośna sztuka w 5 aktach Jasieńczyka „Lena“, która cieszyła się nadzwyczajnym powodzeniem na wszystkich scenach polskich.

(x) **Teatr popularny.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś po raz trzeci „Sufrażystki“, które odegrane w sobotę i niedzielę podobały się ogólnie. Jutro dana będzie komiczna operetka Linckego p. t. „Gri-gri“.

W czwartek po raz pierwszy „Romantyczna żona“, operetka w 3 aktach Weinbergera.

Katastrofa tramwajowa.

Wczoraj, o godz. 2 min. 40, pociąg tramwaju podjazdowego na linii Konstantynowskiej, dążący z Łodzi, w miejscowości Brus obok Leśniczówki, najechał na żelazną beczkę asenizacyjną. Woźnica, 52-letni Jan Smulczyk, zamieszkały przy ul. Rajtera nr. 1, dotknięty głuchotą, nie dosłyszał sygnałów alarmowych maszynisty i przejeżdżając z dróżki polnej na szosę, na przejeździe przez plant tramwajowy, wpadł z zaprzęgiem pod koła tramwaju. Skutek był straszny. Asenizacyjną beczkę siła uderzenia odrzuciła na 20 kroków, gruchocząc koła i osie. Woźnica, wyrzucony w powietrze, spadł o kilka kroków do rowu, odnosząc ciężkie obrażenia i pokaleczenia całego ciała. Konie z pozrywaną uprzężą i szczątkami dyszla, oszalałe z przestraszenia, poniosły i zatrzymano je dopiero pod mostem kolejowym na ul. Konstantynowskiej.

Maszynista Andrzej Reszczyński w ostatniej chwili zahamował motor, lecz napróżno z powodu zużytych hamulców. Tramwaj wyskoczył z szyn i spiętrzył się na połamanych szczątkach kół wozowych. Wagon uszkodzony przeszedł na tysiąc rubli.

Pasażerowie skutkiem zderzenia pospadali z ławek, przyczem kilku z nich otrzymało nieznaczne kontuzje, maszynista został uderzony odłamkiem wozu. Szczęściem beczka asenizacyjna była prawie pusta.

Ruch pociągów na linii Konstantynowskiej był przez 3 godziny wstrzymany. Po kilkugodzinnej pracy pod kierunkiem naczelnika ruchu, inż. Zaboklickiego, zdemolowany wagon usta-

wiono z powrotem na szyny i przyholowano do remizy. Podczas trwania przerwy w komunikacji pasażerowie pieszo lub w dorożkach przybywali poza teren katastrofy, skąd ich wagon ratowniczy dowiózł do Konstantynowa.

Katastrofa na kolei wiedeńskiej

Statystyka wypadków na kolei warszawsko-wiedeńskiej zwiększyła się znowu.

Nocy wczorajszej, kilka minut po godzinie 2-iej, na stację Skierniewice wchodził w pełnym biegu pociąg osobowy nr. 19, który wyruszył z Warszawy o godz. 12 m. 20 po północy. Wskutek zepsucia się mechanizmu zwrotnicy wjazdowej, pociąg osobowy, zamiast na linię główną, wjechał na bocznice, gdzie stał skład pociągu towarowego nr. 622 bez parowozu.

Rozległ się przeraźliwy trzask druzgotanych wagonów, a jednocześnie zawtórowały mu jęki rannych.

Niebawem z pobliskich zabudowań stacyjnych nadbiegli oficjaliści kolejowi i zaczęli wśród gruzów wyszukiwać ofiar. Było ich sporo.

Przedewszystkiem zginął na miejscu Icek Pfefferman, dozorca partyi osłów, które wieszono z jarmarku w Łowiczu. Siłą impetu ciało jego rzucone zostało na dach lokomotywy.

Kajetan Rutkowski, drugi dozorca, odniósł ciężkie rany i w stanie groźnym przeniesiony został do szpitala w Skierniewicach.

Pozatem w pociągu towarowym zginęło kilka sztuk bydła.

W pociągu osobowym odnieśli cięższe rany. Podróżna Michalina Rusińska; nadkonduktor Maksymilian Racinowski; konduktor Jan Sobienicki;

pomocnik maszynisty Kazimierz Marszewski. Prócz tego kilka osób z pośród podróżnych uległo okaleczeniu, a maszynista Edward Stelczyk i palacz Stanisław Ciepłota doznali silnego wstrząśnienia nerwowego.

Wszystkim poszkodowanym udzielono pierwszej pomocy lekarskiej na stacji.

Zdruzgotaniu uległo 5 wagonów towarowych. Parowóz pociągu osobowego spadł z szyny i został poważnie uszkodzony. Wagony pociągu osobowego ocalały wszystkie. Cofnięto je z powrotem i wprowadzono na właściwą linię, po czym pociąg wystano w dalszą drogę z godzinnym opóźnieniem.

Komunikacja nie uległa przerwie dzięki temu, że katastrofa wydarzyła się na bocznicy.

TELEGRAMY.

Straty Galicyi.

LWÓW, 22 września (P). Straty Galicyi wywołane przez klęskę żywiołową obliczają na 270 milionów koron (około 110 milionów rubli).

Serbia grozi.

BIAŁOGROD, 22 września (wł.). Rząd serbski donosi, że położenie na granicy albańskiej jest bardzo ciężkie wskutek ataków band albańskich. Rząd serbski postanowił wobec tego obsadzić strategiczne punkty Albanii swoim wojskiem.

Wrzenie w Bośni

SERAJEWÓ, 22 września (P). Trzynastu umiarkowanych serbskich posłów do sejmu powzięło postanowienie złożenia pełnomocnictw. Wobec tego staje się niemożliwym utworzenie zdolnej do pracy większości w sejmie bośniackim.

W odezwie do swych wyborców posłowie motywują decyzję swą złożenia pełnomocnictw, jako protest przeciwko rządowi, wskutek stanu wyjątkowego, prześladowającego związku serbskie.

Pod zarzutem szpiegostwa.

BERLIN, 22 września (wł.). Z Trewiru donoszą: po ukończeniu manewrów w okolicach Trewiru, aresztowano pod Bitburgiem pewnego dziennikarza francuskiego, który zwrócił uwagę, że czynił za dużo zdjęć fotograficznych podczas manewrów. Równocześnie aresztowano

innego francuza, podającego się za oficera francuskiego, który kręcił się zbyt blisko szeregów wojskowych.

Balon „L. I.”

HAMBURG, 22 września (wł.). Pomimo usiłowań, nie odnaleziono dotychczas dalszych szczątków zatopionego przed 10 dniami balonu „L. I.”, ani też woda nie wyrzuciła wszystkich ciał ofiar. Wobec tego utrzymuje się mniemanie, że część zwłok znajduje się w gondoli balonu, znajdującej się prawdopodobnie na dnie morza.

Bunt w wojsku.

ZURYCH, 22 września (wł.). Jeden batalion strzelców alpejskich zbuntował się przeciw komendzie podczas ostatnich manewrów. Przyczyną rokoszu była okoliczność, że inny pułk, wzwany na manewry w terminie późniejszym, został rozpuszczony wcześniej do domów, aniżeli wspomniany batalion strzelców.

Koniec strajku.

NIKOLAJEW, 22 września (wł.). Strajk robotników portowych został ukończony. Robotnicy powrócili do pracy na dawnych warunkach.

Wrzenie w Irlandyi.

LONDYN, 22 września (wł.). Z Dublina donoszą: na ulicach Dublina doszło dziś do poważnych rozruchów, podczas których odniosło rany 38 manifestantów i 8 policyantów. Pochód złożony z 3,000 osób, przeciągał przez ulice miasta, śpiewając Marsylianę.

Echa wojny rosyjsko-japońskiej.

TOKIO, 22 września (wł.). Ogłoszono o amortyzacji w dniu 7 listopada r. b. specjalnej pożyczki 5-procentowej w wysokości 20 milionów, zaciągniętej podczas wojny rosyjsko-japońskiej.

Przeproszenie.

LONDYN, 22 września (wł.). Rząd chiński, jak donoszą z Pekinu, wysłał do przedstawicielstwa japońskiego w Nankinie specjalną delegację z przeprosinami.

Z ostatniej chwili.

Delegacja pokojowa.

Konstantynopol, 23 września (wł.). Na wczorajszym posiedzeniu delegatów pokojowych załatwiono cały szereg kwestyj spornych, dotyczących: demobilizacji, amnestyi, sprawy narodowościowej, gwarancji praw mahometan, sprawy gmin, stosunków dyplomatycznych, szkolnictwa i wiele innych.

Czyżby nowa wojna?...

Białogród, 23 września (wł.). Walki na granicy serbsko-albańskiej przybierają coraz więcej charakter wojny. Malisorowie zaatakowali wojska serbskie w okolicy Rieka—Dżakowica i zmusili je do cofnięcia się. Splądrowali oni kilka wiosek okolicznych, lecz niebawem nadeszły wojska serbskie, wzmocnione posiłkami i odparły albańczyków. Serbowie pozostawili na placu boju 32 zabitych, albańczycy stracili podobno około 200-tu.

Drugi napad albańczyków miał miejsce pod Wszaja, gdzie zaatakowali oni silny oddział serbski, lecz zostali z wielkimi stratami odparci. Serbom udało się utrzymać tam ważne pozycje strategiczne. Do większej bitwy przyszło w okolicach Piskopaja i Sumasia, gdzie niezwykle liczne bandy albańskie pod dowództwem Issy Boletinaca i oficerów bułgarskich napadły na serbów. Po stronie albańczyków zabitych zostało 174 i wielu rannych, serbowie stracili 1 kapitana i 42 żołnierzy zabitych.

Donoszą dalej, że 27,000 albańczyków maszeruje na Dehar. Komendant na skutek alarmujących wiadomości zażądał znacznych posiłków.

Albania—republika.

Białogród, 23 września (wł.). Z Albanii nadchodzą autentyczne wiadomości, że węgływo-

wych kołach tamtejszych prowadzona jest żywa agitacja za utworzeniem republiki albańskiej z prezydentem Essadem paszą na czele.

Cholera w Serbii.

Białogród, 23 września (wł.). W całej Serbii cholera rozszerza się coraz bardziej i przybiera wręcz zatrważające rozmiary. Zwłaszcza południe państwa jest poważnie zagrożone.

Dotychczasowy wykaz urzędowy obejmuje 631 wypadków zasłabnięć na cholere azyatycką, lecz nie ulega kwestyi, że rzeczywista liczba jest o wiele większa, gdyż ludność ukrywa chorych i zataja zasłabnięcia.

Król grecki w Paryżu.

Paryż, 23 września (wł.). Wczoraj w gmachu poselstwa greckiego odbyło się śniadanie na cześć króla Konstantego. Obecni byli z ramienia rządu francuskiego: Barthou, Etienne, Pichon, generał Eydoux, oraz zastępca Poincarego.

Poincare złożył wizytę królowi greckiemu w zamku Poities.

Rozpuszczenie rezerw.

Paryż, 23 września (wł.). Rada ministrów uchwaliła rozpuszczenie rezerw powołania z roku 1910. Rezerwy te odejdą do domów dnia 8 listopada.

O pobór rekruta.

Wiedeń, 23 września (wł.). Wczoraj po południu odbył prezes ministrów hr. Stürgkh konferencję z ministrem wojny Kroatinem i ministrem obrony krajowej, Georgim. Narada dotyczyła powiększenia kontyngensu rekruta i wzmocnienia artylerji.

Zjazd spółek zarobkowych.

Poznań, 23 września (wł.). Dziś rozpoczęły się tutaj doroczne obrady sejmików spółek zarobkowych. Ze sprawozdania wynika, że rozwijają się one coraz więcej. Liczba spółek, zrzeszonych w związku doszła do 289. Suma depozytów oszczędnościowych wynosi 247,664,876 marek, czyli w zestawieniu z rokiem ubiegłym o 14 i pół milionów marek więcej.

Strajk.

Szczecin, 23 września (wł.). Wszyscy robotnicy transportowi i ekspedycyjni porzucili wczoraj pracę.

Nowy rekord lotniczy.

Londyn, 23 września (wł.). Lotnik Loel ustanowił nowy rekord lotniczy, unosząc się przez 18 minut z 7 pasażerami.

Krwawa zemsta.

Madryt, 23 września (wł.). Kilku napastników poraniło, prawdopodobnie przez zemstę, za niekorzystne dla siebie wyroki, sędziego miejskiego w Ciudad Real. Sędzia w kilka godzin zmarł.

Śmierć arystokraty.

Rzym, 23-go września (wł.). W Stresa zmarł książę Józef Rospigliosi, jeden z najwybitniejszych członków arystokracji watykańskiej.

Drogie odczyty.

Londyn, 23 września (wł.). Rząd australijski zaprosił Lloyd Georgea do Melbourne i zaproponował mu 400,000 marek za wygłoszenie szeregu odczytów o konstytucji angielskiej.

Zderzenie pociągów.

Londyn, 23 września (wł.). Na Long Island zderzyły się wczoraj dwa pociągi osobowe. Cztery osoby zostały zabite, przeszło 40 jest rannych.

Z WARSZAWY.

* Odmowa.

Zarząd gminy maryawickiej w Warszawie zwrócił się do generał-gubernatora z prośbą o otwarcie na koszt miasta szkoły miejskiej specjalnie dla dzieci maryawitów, motywując swoją prośbę tem, że dzieci maryawitów, uczęszczające do ogólnych szkół miejskich, zmuszone były przerwać naukę wskutek tego, że dzieci katolików systematycznie prześladowały maryawitów.

Magistrat założenia takiej szkoły odmówił, powołując się na to, że szkoły miejskie nie mają charakteru szkół wyznaniowych.

Z KRÓLESTWA.

Na wolność. Redaktorę „Gazety Kieleckiej” p. Sienicką wypuszczono z więzienia kieleckiego na wolność po zapłaceniu przez nią 300 rubli grzywny.

„Wygrał.” W tych dniach w Jędrzejowie w gub. kieleckiej żyd założył się z chrześcianinem o rubla, że zje garniec śliwek z pestkami.

Zakład wygrał i rubla gotówką otrzymał. Nie nacieszył się nim jednak, gdyż nazajutrz wyniesiono go już na marach na „kirkut”.

Podpalenie smoły. Wczoraj o godz. 9 w. na placu Bergmana w Częstochowie, przy planicie kolei wiedeńskiej za drugim przejazdem, jacyś ludzie podpalili beczki ze smołą. Płomień ogarnęły sto beczek. Na szczęście zabudowania położone są w znacznej odległości.

Do gaszenia nadjechał parowóz kolejowy i przybyła straż ogniowa, która zajęła się energicznie tłumieniem pożaru.

Ogródki robotnicze. W ubiegły piątek w Częstochowie odbył się akt rozdania nagród posiadaczom najstaranniej pielęgnowanych ogródków.

Dotychczas robotnicy zajmują 72 takie ogródki, przy ulicach Teatralnej i Mickiewicza. Nagród rozdano 16, chociaż wogóle wszystkie ogródki były uprawiane pilnie. Opiekuje się ogródkami Towarzystwo ogrodnicze, a gorliwym instruktorem jest p. Napieralski.

Obecny na akcie dyrektor akc. tow. wyrobów jutowych i konopnych p. Gustaw Kohn, zaofiarował 4-morgowy plac na Stradomiu pod nowe ogródki oraz 25 rb. gotówką; ks. kanonik Fulman dołączył od siebie 10 rb. na rzecz ogródków.

Z LITWY I RUSI.

Pogrzeb ś. p. biskupa Cyrtowta. Wczoraj w południe przy ogromnym udziale publiczności

i w asystencji bardzo licznego duchowieństwa odbył się w Kownie pogrzeb ś. p. biskupa Kacpra Cyrtowta.

Obrzędy pogrzebowe celebrował J. E. ks. biskup Zdzitowiecki, który po „Castrum Doloris” wygłosił świetną i podniosłą mowę żałobną, odnosząc zasługi bogobojnego żywota zmarłego pasterza żmudzkiego

W pogrzebie wzięli także udział biskupi: kujawsko-kaliski ks. Zdzitowiecki, sejneński ks. Karaś i sufragan mohylowski ks. Cieplak.

Zwłoki ś. p. biskupa Cyrtowta pochowano w podziemiach katedry kowieńskiej.

Zniknięcie bankiera. Bankier wileński Hor-diszcz zawiesił wypłaty i wraz z kasyerem swoim zniknął bez śladu.

Zobowiązania wynoszą 50 tys. rb.

Wylew Bugu. Bug zachodni zaczął niespodziewanie przybierać. Poziom wody dosięgnął niebywałej w tych okolicach wysokości 16 stóp. Rzeka wylała szeroko, zatapiając łąki, pola i wsie.

Również wystąpiły z brzegów: kanał Augustowski i Narew, zatapiając miejscowości niżej położone.

Wystawa. Wczoraj otwarto w Kijowie wystawę bydła. Zgromadzono bardzo wiele pięknych okazów. Wystawa przedstawia się naogół bardzo dodatnio.

Cholera. Stwierdzono, że pewien włoscianin, który d. 18 b. m. przybył z Moskwy do Baranowicz, zachorował na cholere.

BAGNO.

Sensacją dnia we Wrocławiu jest niezmiernie skandaliczna sprawa orgij, urządzanych przez „dobre towarzystwo”. Orgie owe polegały na tem, że za pośrednictwem różnorodnych rajfurów sprowadzano do mieszkań prywatnych dziewczęta w wieku 12 do 14 lat i oddawano się wstretnej rozpuście.

Policja wykryła jedno z takich mieszkań, a po nitce do kłębka przekonana się, że orgie odbywały się co kilka dni u kogo innego. Urządzali je bogaci mężczyźni, którzy stanowili rodzaj klubu; należały do niego osobistości z kół towarzyskich, oficerskich i urzędniczych.

Bagno to istniało od dłuższego czasu, a dość powiedzieć, że dotychczas policja jest w posiadaniu 72 nazwisk dziewcząt, które wciągnięto do owych orgij. Są to dziewczęta, które uczęszczały do szkół i gimnazyów.

Udy pojawiły się pierwsze wieści o wykryciu tego ohydneho klubu, ośmiu mężczyzn, organizujących owe wstretne zabawy, popełniło samobójstwa, w tem jeden oficer, jeden urzędnik policyjny, właściciel hotelu i in.

Dotychczas aresztowano 14 winowajców i kilkanaście osób płci obu za rajfurstwo.

Sledztwo trwa w dalszym ciągu i sprawa nabiera coraz skandaliczniesze rozmiary.

GIEŁDA WARSZAWSKA

(Sprawozdanie telegraficzne — godzina 1, data 23 IX 1913 roku).

	Zad.	Ofiar.	Tran.		Zad.	Ofiar.	Tran.
Czeki na Berl.	48.87	—	—	B-ku D. War.	—	—	—
4% Renta	93.15	92.15	—	B-ku H. War.	—	—	484.25
5% Poż. z 1905	—	—	—	„ „ „ „	—	—	—
5% Poż. z 1906	—	—	—	Akc. Lipopy	—	—	189.50
Premj. i emisj.	498	488	—	„ „ „ „	—	—	145.25
II	883	872	—	„ „ „ „	—	—	181.76
Szlacheckie	327	317	—	„ „ „ „	—	—	—
4% Lis. Ziem.	86.90	85.90	85.05	„ „ „ „	—	—	—
4%	—	—	—	„ „ „ „	—	—	—
5% Lis. Warsz.	90.40	89.40	89.00	„ „ „ „	—	—	294.25
4%	84.00	82.00	84.05	5% L. Piotrk.	—	—	—
5% Łódz. VII.	—	—	—	4 1/2% Obl. W.	—	—	—
4 1/2% Łódz. V	—	—	—	5% L. Częst.	—	—	—
5% L. Z. Ł. VII	—	—	—	Bank K. m. Ł.	—	—	—
				Rudziński n. ak.	—	—	—

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista **chorób uszu, nosa i gardła, ul. Piotrkowska № 89.**

Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 po poł., w niedziele od 10—12. Operacje, bronchoskopia, kąpiele elektryczno-sświetlane. 2509

Dr. B. REJT

Średnia 5. Tel. 33-79.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne moczopłciowe i **kosmetyka lekarska.** Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródzylnie). Leczenie elektrycznością: **elektroliza** (usuwanie szpecących włosów) i **oświetlenie kanału** (uretroskopia). Godziny przyjęć: W czasie letnich miesięcy tylko od 4-ej do 8-ej po południu, w niedziele od 10-ej do 2-ej. Dla W. Pań: **osobna poczekalnia.** 1281

Dr. Sołowiejczyk

ordynujący lekarz, szpitala Czerwonego Krzyża, specjalista chorób **dzieci i wewnętrznych,** po powrocie ze swego letniego pobytu, przyjmuje codziennie regularnie od 9—10 r. i 5—6 po poł. **Andrzeja 4, telef. 18-47.** 2891

Szkoła tańców ST. ZABORSKIEGO

Dzielnia 31, I piętro 3196

przyjmuje zapisy na lekcje: do godz. 6-ej po ob. w zakł. fotogr. Piotrkowska 97 od 7 do 9 wiecz. na miejscu, Dzielnia 31.

W celu uprzywilejowania prawidłowej nauki tańca utworzony będzie **Tani kurs,** z cenami o 30% niż, szemi od cen normalnych.

Nauka najmodniejszego tańca „Tango“

Tylko w

Sensacya.

Sensacya!

ODEONE „KLEPTOMANKA”

dramat z życia arystokracji francusk. w 4 wielkich częściach.

Nad program: **Cnotliwy Józef** wspaniała komedia w wyk. francuskich artystów z Prinssem w głównej roli. 2977

Kursy pedagogiczno-freblowskie

Jadwigi Zawadzkiej

Spacerowa 17.

Zapisy codziennie od 4—7. Początek kursu 9-go września.

Patenty poświadczone przez władzę. 3258

SZKOŁA RYSUNKU MALARSTWA I RZEZBY

(studjowanie martwej natury oraz głowy i aktu). Przy szkole są osobne oddziały dla dzieci i dla nauki rysunku fachowego.

Kierownik **J. LEMAN,** Piotrkowska № 120.

5202

Ogólnie znany pierwszorzędny **krawiec damski Drabikowski, Piotrkowska № 163.**

Okrycia, Futra i Kostyminy robi z własnych i powierzonych materiałów. (Przerabianie i odświeżanie futer).

Ceny b. przystępne. 3276 Ceny b. przystępne.

Z powodu wyjazdu

RZĄDCA

z kaucją rubli 1,000 potrzebny do domu z małym mieszkaniem. Oferty z dokładnym adresem proszę składać w redakcyi „Rozwoju“ pod lit. „A. Z.“ 3268

Zaginął portfel brązowy

wczoraj w bCasinie. Nie zależy mi tak na pieniądzu jak na **fotografii** damskiej, która w nim była. Łaskawy znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem ul. Lipowa № 21 m. 1, M. Rogowski, 3270

Do sprzedania restauracya

III-go rzędu 11 lat prowadzona przez jednego właściciela. Wiadomość: Pabianice, ul. Zamkowa, zakład fryzjerski (Koszade). 3274

Dr. Jan Cadarski

Akuszeria,

choroby chirurgiczne i kobiece przyjmuje do 10 r. i 4—6 po poł ul. Cegielniana 9 m. 4. 3328

CENTRALNA KLINIKA

chorób zębów i jamy ustnej w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB 65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 747r

PIERWSZA LECZNICA

lekarzy specjalistów dla przychodzących chorych

Piotrkowska 45 (róg Zielonej) telef. 30-13.

Wewnętrzne i nerwowe dr. Szwarcwasser od 10—11 i od 4 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$, po południu codziennie.

Choroby skórne i weneryczne dr. L. Prybalski niedziela, wtorek, czwartek, piątek od 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$, sobota, poniedziałek, środa od 8—9 wieczorem.

Choroby chirurgiczne dr. M. Kantor od 2—5 i od 7—8 w. codz.

Choroby kobiece dr. M. Papierny od 5—4 codziennie.

Choroby oczu dr. B. Donchin od 9—10 rano codziennie.

Choroby nosa, uszu i gardła dr. C. Blum. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1—2. Piątek, sobota, niedziela od 9—10 rano.

Choroby dzieci, miejsce porad dla matek dr. Lipszyc codz. od 1—2.

Analiza krwi, wydzielin, moczu. Szczepienie ospy od 1—2 po południu. Badanie mamek.

— Porada dla niezamożnych 50 kop. —

FOSFATYNA FALIERA

znakomity pokarm, najbardziej polecany przez lekarzy dla dzieci od 7-10 miesięcy, zwłaszcza w czasie odstawiania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój hości. Bardzo pożyteczny dla starców i rekonwalescentów.

Sprzedaz we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

PARYŻ.

6, rue de la Tacherie

Przetwory owocowe, konfitury, kompoty, soki, galaretki, borówki, miód, grzyby w 200 pudowej ilości poleca L. CELIŃSKA na WYSTAWIE OGRODNICZEJ, PRZEJAZD 1.

KARPI ŻYWYCH

pierwszy gatunek, 50000 funtów rocznie sprzedamy kontraktowo, loco Jastrzębiec od 1-go Stycznia 1914 roku. Wiadomość: F. Zembrowski, Jastrzębiec, poczta Stupnica, gubernia Kielecka, lub S. Bienkowski, Łódź Piotrkowska № 41. 3236

SALON MÓD 3242

M-me Michel

został przeniesiony na ulicę Mikołajewską № 50, róg Nawrot. Tamże potrzebne uczenie.

Karol Neumüller

(artysta-spiewaka) 3200

kształci głosy męskie i kobiece i uczy śpiewu solowego według metody włoskiej. Wypróbowanie głosów od 11—1 i 5—7. Pasaż-Szulca 35 m. 7. Na życzenie ucę prywatnie.

Dr. M. PAPIERNY

akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator Warszaw. Uniwers. kliniki akusz., przyjmuje od 10—11 rano i od 4 $\frac{1}{2}$ —6 $\frac{1}{2}$ po poł. Południowa 25, telefon 16-85. 2755

Dr. med. Bolesław Kozłowski

PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-62 choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 1649 przyjmuje do 11 r. i od 4—7 popoł.

Dr. Jelnicki

Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych ul. Andrzejka № 7 tel. 1-70.

Przyjmuje: 9—12 i 5—8, panie 4—5. 1801

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopł. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8 Dla pań 5-6. Poczekałnia oddzielna. W niedziele od 8—1-ej. Krótka 5, telef. 26-50. 1887

Dr. med. S. Aronson

były asystent kliniki berlińskiej. Piotrkowska 120. Tel. 31-82. Akuszerya i choroby kobiece. Przyjmuje od 9—11-ej i od 5—7-ej w. W niedziele od 10—12. 1487

Dr. L. PRYBULSKI

Ul. Południowa № 2, telef. 13-59

Specjalność syfilis choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska), weneryczne moczopłowa i niemocy płciowej Leczenie syphilis salvars. Ehrlich-Hata „6081914” (wśródzylne). Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—6, dla pań od 5—6. Dla pań osobna poczekałnia. 2772

Dr. Leon Szayerowicz

powrócił

Rozwadowska № 4, Tel. 10-66 Akuszerya i choroby kobiece. przyjmuje od 4—7 po poł., w niedziele do 10—12 przed południem. 2534

Dr. med. Zand-Tenenbaumowa

Piotrkowska 145, tel. 24-16.

Akuszerya, choroby kobiece i narządów moczowych (cystoskopia i ureteroskopia).

Przyjmuje od 8-ej do 9-ej. 1714

Dr. Alfred Hejman

choroby uszu nosa i gardła. Zachodnia 57.

Tel. 33-34 (od 9—10 od 4—6). 2917

Dr. H. RUEGER

Nawrot № 1.

Choroby wewnętrzne. Od godz. 4—6 po poł. 2095

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisław Piekarski PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331-r.

D. Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przym.: od 8—9 i pół rano i 5—6 pól. po poł. w niedziele i święta: tylko rano od 8—10

Przejazd № 8. (starszy) Telef. 17-14

Dr. FRANCISZEK

KOZIOLKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8, front, I-e piętro.

Przyjmuje od 9 $\frac{1}{2}$ —12 i od 6—8 w.

Dr. med. W. KOTZIN powrócił.

UL. PIOTRKOWSKA 71

Choroby serca i płuc.

Przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 po poł.

№ telefonu 21—19. 2597

Dr. med. Z. GOŁC

Choroby skórne i weneryczne

ul. Mikołajewska 18.

Godziny przyjęć: od g. 9—12 i od 1 i pół do 7 i pół wiecz.; w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telefon № 20-80.

Dr. Wacław Bernard

Choroby weneryczne, dróg moczowych i skóry. Spacerowa 40 przy Andrzejka (9—1 i 5—8).

Choroby uszu, gardła i nosa Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryi Piotrkowska № 120. Telefon 32-33.

Przyjmuje od g. 11—12 rano i od 5—6 $\frac{1}{2}$ p. p. w niedziele i święta. od 10—11 rano. 5447

Dr. W. Dutkiewicz

Choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych. Ulica Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej.

9—12 i 5—8, panie 4—5.

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120.

Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek).

Codziennie od 10—11 rano i od 4 do 6 po poł. Telef. 23-10. 253

Dr. Fr. LUKASIEWICZ

Zarzewska 36, (róg Sosnowej). Choroby wewnętrzne (sp. żołądkowe i dziecięce). Przyjmuje od 8—11 r. i od 4—7 pop.

Dr. LITMANOWICZ

Krótką 12.

Choroby nerek, pęcherza, cewki i t. p.

Przyjmuje do 10 rano i od 4—8. Telefon 18-61. 3011

Dr. med. P. Langbard

Zawadzka 10.

b. asystent kliniki berlińskiej. Specjalista chorób: wenerycznych, skórnych, włosów, niemocy płciowej. Przy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „608” „914”. Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny. Badanie nerek, pęcherza i kanału. Endoskopia i cystoskopia. Badanie krwi przy syfilisie.

Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—8. Dla pań od 4-ej do 5-ej.

Dr. SONNENBERG

Choroby, skóry, dróg moczowych i weneryczne.

Przeprowadził się: mieszka obecnie przy ulicy Zielonej № 8. Od 11-1 i 5-7 $\frac{1}{2}$.

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzejka 13

Choroby skórne, weneryczne moczopłciowe.

Przyjmuje: od 9 $\frac{1}{2}$ do 11-ej i od 5—8. W niedziele i święta od 9 $\frac{1}{2}$ do 12-ej. Telef. 25—26. 507-r

Zakład

chirurgiczno-ortopedyczny

Dr. Tomaszewskiego

Andrzejka 3. — Tel. 17-50.

Leczenie strzywień kręgosłupa i kończyn, chorób stawowych i mięśni. Aparaty mechaniczno-terapeutyczne. Gimnastyka lecznicza po urazach (nieszczęśliwych wypadkach). Masaż wibracyjny. Kąpiele elektryczno-słoneczne. 3218

Niniejszem zawiadamiam, że żadnych długów żony mojej, Pauliny z Böttków Hamburger, płacić nie będą.

3250 Teodor Numburger.

4 pokoje

z kuchnią i wygodami do wynajęcia, Piotrkowska nr. 112.

ANTONI LIPIŃSKI

adwokat.

obecnie mieszka przy ul. Konstantynowskiej № 18. 2958

Udzielam teoretycznej i praktycznej nauki

JĘZYKA NIEMIECKIEGO

zbiorowo i osobno. Cena lekcji zbiorowej 3 rb. miesięcznie od osoby. Andrzejka nr. 11 m. 12, od 6—8 wiecz. 3170

Z powodu wyjazdu fabrycznego inspektora są do wynajęcia

4 lub 3 pokoje

z kuchnią i wszelkimi wygodami na 3 piętrze od 1 października 1913 r. Ul. Piotrkowska 225. Wiadomość w sklepie rzeźniczym. 3244

Pracownia kapeluszy damskich

J. KAŁADULSKIEJ

ULICA PRZEJAZD № 12 8184 poleca duży wybór sezonowych fasonów damskich; filcowych i jedwabnych oraz przyjmując obstalunki także do przetrzymania kapeluszy na najnowsze fasony; pranie i farbowanie. Ceny umiarkowane.

Do wynajęcia zaraz, niedrogo dosyć obszerny, z pięknym wystawowym

oknem, w ładnym dużym nowym domu, punkt załadunkowy, ruchliwy i bardzo korzystny. Wiadomość na miejscu, Piotrkowska № 275. 3212

Sklep

kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania i różne delikatesy tylko z powodu wzięcia innego interesu z mieszkaniem wygodnym. Wiadomość ul. Widzewska nr. 119 w. 3182

Szwajnia

„KOŁA PANIEN”

Spacerowa 34 m. 10,

przyjmuje wszelkiego rodzaju obstalunki, wchodzące w zakres krawieczyzny, bielizniarstwa i haftu po cenach umiarkowanych.

Z prasy miejscowej.

„Szkolnictwo polskie w Łodzi i okolicy. Rok szkolny 1913—14. Broszura wydana staraniem „Nowej Gazety Łódzkiej“.

Przeglądając tę broszurę, czyli, jak ją w słowach wstępnych nazwano, jednodniówkę, uderza odrazu, że treść jej niezawyszystkiem odpowiada tytułowi.

Umieszczone na początku zyciorysy króciutki trzech ludzi zasłużonych dla naszej pedagogii: Chreptowicza, Kollataja i Czackiego, wizerunkami Czackiego i Kollataja ozdobione, stanowią niezawodnie zbyt kusą galeryę zasłużonych dla pedagogii Polaków i mogłyby w tej mierze dać błędne wyobrażenie ludziom, którzy o innych naszych pedagogach nic nie słyszeli, albo zapomnieli. W dodatku trzej ci mężowie mają tyle tylko styczności ze szkolnictwem łódzkim w dobie dzisiejszej, co z całym szkolnictwem polskim wogóle, które ulegało bardzo wielu i bardzo silnym zmianom, gdy działalność tych znakomitych ludzi ustała z ich życiem.

A przecież i w bliższej nas epoce ani brakło, ani braknie ludzi wielkich zasług na niwie wychowania. Jaśnieją nęgaszącym blaskiem nazwiska: Hofmanowej, Zmichowskiej, Jachowicza, margr. Wielopolskiego, Szmurły, Cypryana Izdebskiego, Baranieckiego, Augusta Jeskego i tylu, tylu innych, aż do współczesnych nam, albo prawie współczesnych, Piotra Chmielowskiego, Kazimierza Króla, Joteykówny, Szycówny, Lucyana Zarzyckiego, generała Chrzanowskiego...

A czyż małe zasługi położył dla pedagogii współczesnej Mieczysław Brzeziński? A Konrad Pruszyński, podpisujący się na swoich książkach „Kazimierz Promyk“? Toż jego elementarz uzyskał sławę wszechświatową i wywołał przekształcenie wszystkich elementarzy europejskich.

Lepiej więc może było wcale nie poruszać sprawy pedagogii polskiej wogóle, niżeli zbyć ją trzema wzmiankami biograficznymi i dwoma portretami.

Zupełnie też samo da się zastosować do kilku recenzji książek z zakresu pedagogiki, oraz do kilku przedruków z artykułów przygodnych rozmaitych autorów. O ile przedrukowi uległy wyjątki z prac obszerniejszych, o tyle narażała się redakcja „Szkolnictwa“ na kłopotliwe w tym razie niejasności, niedomówienia. Tak się stało np. z pracą Orszy. W przedrukowanym wyjątku znajdujemy np. naganę rzuconą tym, którzy „mamią warstwy ludowe starymi sztandarami“. Któż to i jakimi starymi sztandarami usiłuje omamić warstwy ludowe? Czy chodzi o wyrzeczenie się wspomnień dziejowych i czei dla cnót dawnych?

Odpowiedzi wyraźnej nie daje nam przytoczony wyjątek, może właśnie dlatego, że to tylko wyjątek.

Artykuł pani Emilii Węslawskiej, pod tytułem „Uczciwość szkolna“, przedrukowana z „Kuryera Litewskiego“, jest niewątpliwie osnuty na tle stosunków, które panują w szkołach na Litwie; ale patrzylibyśmy bardzo czarno, gdybyśmy sądzili, że oszukiwanie nauczycieli znamionuje właśnie uczniów szkół polskich w Łodzi.

Wszystko to przekonywa, że układem książki nie kierował jej redaktor w imię powziętego z góry planu, osnutego na pożytecznej idei, ale kleił ją wydawca, pragnący swoją pieczęć upiec na ognisku dobra publicznego.

Właściwym багаżem, odpowiadającym tytułowi omawianej książki, są artykuły o szkołach:

- 1) pani Cecylii Waszczyńskiej,
- 2) pań Z. Pątkowskiej i W. Macińskiej,
- 3) p. Lucyny Siennickiej,
- 4) Tow. im. Elizy Orzeszkowej,
- 5) p. Stanisławy Rayskiej,
- 6) p. Lidyi Berlachówny,
- 7) p. Heleny Miklaszewskiej,
- 8) p. Zofii Bader-Libiszowskiej,
- 9) p. Maryi Pruszyńskiej,
- 10) p. Julii Zbljewskiej,
- 11) p. Jadwigi Zawadzkiej,
- 12) p. Heleny Cholewickiej,
- 13) p. J. Radwańskiego,
- 14) p. Stanisława Lipińskiego—I
- 15) p. Wacława Kurzawskiego.

Opis szkoły handlowej Zgromadzenia kupców m. Łodzi ma stanowić przedmiot osobnej książeczki.

Nie czynimy zarzutów panegirycznemu nieco charakterowi wszystkich dotychczasowych opisów. Ścisłe rzeczowe może byłyby nawet niesprawiedliwym. Ale trudno nie wyrazić żalu, że zamiast broszurki, obejmującej pełny obraz szkolnictwa polskiego w Łodzi, mamy rodzaj przekładania ani bardzo smacznego, ani bardzo potrzebnego.

Z. K.

Śmierć Karola XII.

Do zagadek historycznych, które po upływie wieków zajmować będą umysły ludzkości, należy niezawodnie sprawa śmierci Karola XII.

W listopadzie 1718 roku oblegał Karol XII fortecę norweską Frederikshal i kazał w tym celu przygotować olbrzymie okopy. Dnia 30 listopada podczas zmierzchu udał się do okopów w towarzystwie kilku oficerów, z których dwu było szwedów, dwu Niemców, a czterech francu-

zów, między ostatnimi kapitan Maigret i adjutant Sicre.

Nagle zapanowała taka ciemnica, że nic a nic nie można było rozpoznać. Miejsce, gdzie żołnierze w pośpiechu kopali okopy, oświetlane było przez rzucane kule ogniste. Aby mógł pracę kontrolować, udał się król, po spożyciu kolacji, na miejsce wynioślejsze, położył się na wale i w pozycji takiej przyglądał się pracy.

Ubranie, które miał na sobie, znajduje się obecnie w muzeum sztokholmskim, jest z lewej strony zupełnie zbrudzone i wskazuje ślady brudnej ziemi. Gdy oficerowie, będący na dole przy kopaniu oszańcowania, zauważyli króla w tej pozycji, zwrócili mu uwagę, aby nie wystawiał się na niebezpieczeństwo, król jednak odpowiedział, że musi wszystko, co się dzieje, widzieć na własne oczy.

W tym czasie strzelano z fortecy bez ustanku, kapitan Kaulbars, który stał przy nogach króla, zauważył po upływie kwadransa, że głowa króla przechyla się, aczkolwiek całe ciało pozostało w pozycji nieruchomej. Zawołano natychmiast generała Schwerina, który podniósł nieco głowę króla i dał znak ręką, że już król nie żyje.

Uczyniono wszystko, aby śmierć króla zataić. Sicre zdjął mu kapelusz i nałożył mu na głowę własną perukę, ciało przyodział w duży płaszcz, zawołał 14 żołnierzy, którzy mieli zwłoki „walecznego oficera“ zanieść do głównej kwatery.

Podczas podnoszenia jednak osunęło się ciało z pochylonego walu, peruka spadła i żołnierze poznali oblicze króla, tak że wieść o śmierci Karola rozniosła się lotem błyskawicy. Lekarz przyboczny króla Neumann, który balsamował ciało, oświadczył, że kula śmiertelna przyszła z lewej strony, a zatem od strony nieprzyjaciela. Tragarze zaś oświadczyli stanowczo że rana znajdowała się po lewej stronie.

Tak więc ustaliła się wieść, że król został zamordowany. Spór o rodzaj śmierci króla nie ustawał, a w roku 1746, na zlecenie rządu odkopano zwłoki jego, aby dokonać specjalnych badań. Zwłoki były już w zupełnym rozkładzie mimo to ustalono, że rana od kuli była po prawej stronie, a zatem wywnioskowano z tego, że Karol XII padł ofiarą skrytobójstwa.

Dopiero na skutek badań ostatnich dyrektora muzeum artyleryjskiego w Sztokholmie doszli uczeni do przekonania(!), że Karol XII nie został zamordowany, lecz padł śmiercią bohaterską z rąk nieprzyjaciela.

10)

Śledztwo Matyldy.

(Ciąg dalszy — patrz № 215).

— A więc dziękuję panu — rzekł wyższy z dwóch mężczyzn. Firmin dotknął grzecznie kapelusza i skierował się do bramy. Ta krótka rozmowa, w ciągu której on się nie skompromitował, pouczyła go przynajmniej, że ci dwaj mężczyźni należeli do małej tajemniczej bandy, gdyż zdaje się byli dobrze poinformowani o tem, co się stało pomiędzy północą a pierwszą godziną na placyku.

Poszedł na górę do swego pokoju i zajął znowu stanowisko obserwacyjne za żaluzjami. Z tego to obserwatorium, stanowczo uprzywilejowanego, był świadkiem tej drugiej sceny, wcale dużo dającej do myślenia.

Widział, jak mniejszy z dwóch mężczyzn, — ów apasz, oddawał eleganckiemu panu pakiet, coś w rodzaju wielkiej koperty, która musiała zawierać banknoty, albo papiery bardzo cenne, gdyż wyższy z dwóch mężczyzn umieścił ją bardzo starannie w kieszeni wewnętrznej, zapinając starannie kamizelkę, marynarkę i zarzutkę.

Kiedy obaj mężczyźni się oddalili, Firmin został długo przy oknie, sądząc, że inne jeszcze wskazówki pojawią się na placu pustym, aby pomógł mu w zgłębieniu całej tej tajemniczej historii.

ROZDZIAŁ DRUGI.

Powiedział sobie, kładąc się spać: „Ani myśleć, abym zasnął; za wiele mam rzeczy na głowie, które mnie będą niepokoić“.

Po upływie jednej minuty zaledwo, zapadł w sen głęboki. Nie miał snów żadnych. Budzik zamknął się w szafie napróżno wydał głos dzwonek, który wprawdzie przenikał drzewo, jednakże nie naruszył dobrego snu Firmina.

Było niedaleko południe, kiedy się obudził. Wykład prawa administracyjnego już przepadł. A do tej chwili był bardzo pilnie w fakultecie prawniczym z obawy przed rodziną. Ale wypadki nocy minionej zdawało się, że go zmieniły. Tajemnica i kobieta, jedno i drugie zarówno pociągające, wmieszały się w jego życie.

Dlaczego wczoraj nie zażądał poprostu wyjaśnienia tajemnicy od nieznanego?

Czy Firmin był młodzieńcem nieśmiałym?

Nie. Firmin nie był tem, co my, wiedzeni manią klasyfikowania ludzi, nazywamy nieśmiałym.

Miał tylko nieśmiałość młodego człowieka inteligentnego, który przewiduje zarzuty, jakieby uczyniono, a który nie ma jeszcze dostatecznego doświadczenia życiowego, aby wiedzieć, których to z owych zarzutów mu nie postawią. Z tego wynika, że Firmin był zdolny do niemałej śmiałości, z chwilą, gdy ciekawość lub nauka obowiązku czyniły go z góry gotowym do zwalczania wszelkich przeciwności.

Jeżeli nie miał śmiałości zażądania wyjaśnienia od Róży, to dlatego, że od razu przewidywał

odmowę. Z góry odczuwał zakłopotanie i zmieszanie, jakichby wskutek tego doznał.

A jednak nie mógł pozwolić na to, aby sprawa tak pozostała.

O trzeciej godzinie po południu, zresztą po tysiącnych rozmyśleniach, ustalił przynajmniej jeden punkt: to znaczy, że kochał Różę.

Wdzięk młodej kobiecie, sposobność opuszczona, wspomnienie tej ładnej twarzy, która płakała tak blisko niego, wszystko to wystarczało, aby napełnić go gorączką niecierpliwości, podniecenia i radości.

Niema wątpliwości, że lekarz wobec tych wszystkich objawów nie zawaahałby się mu powiedzieć: „Mój młody przyjacielu, pan jesteś na drodze do zaplątania się w gwałtowny afekt“.

W chwilach pesymizmu powiada sobie: „Jestem pewien, że ją kocham, ale oczywiście, gdybym ją odnalazł, ona by się nie odwzajemniła. Ona była bardzo uprzejma dla mnie, ale to była tylko wdzięczność, a nie innego. Nawet bezwzględny sposób, w który wyrażała swoją wdzięczność, dowodzi, że nie było w niej domieszką żadnego czulszego uczucia. Nie byłaby nigdy patrzyła swymi pięknymi czarnymi oczami tak miło, tak otwarcie, gdyby w niej było coś innego niż wdzięczność i przychylność“.

W innych chwilach mówił sobie: „Nie kochała mnie miłością tej nocy. Ale kto wie? Może to nadejść dnia pewnego“.

W takiej to właśnie chwili ogarnęła go niecierpliwość prawie bolesna, więc powiedział sobie: „Trzeba ją odnaleźć bezwzględnie“.

(d. c. n.)

Tylko w CASINIE „NIEPRAWY SYN”

Tylko 4 dni! Sensacja! Tylko 4 dni!

wielki dramat podług znakomitego dzieła „Jack Alfonsa Daudet” w 4-eh wielkich częściach (1800 metrów). 2975

Nad program. Ferdynand hulaka arcyzab. kom. z ulub. S. Publ. Prinsom w gt. r.c.i.

DROBNE OGŁOSZENIA.

AIAIAIAIAIAI! najtaniej sprzedaje nowo utworzony magazyn **Władysława Romiszowskiego Piotrkowska 116 i piętro front.** Posiada na składzie w wielkim wyborze sypialki mahoniowe, dębowe, stolowe pokoje, salony, gabinety. Eleganckie urządzenia do kuchni, a także pojedyncze meble: szafy, kredensy, stoły, biblioteki, bielizniarki, otomany, leżanki, lustra, krzesła dębowe i fotele, słupy żardynierki, etażerki, wisząca biała do przedpokojów z lustrami. **Fabryczny skład łóżek** metalowych, w ó z k ó w i welocypedów dziecięcych, foteli dla chorych wanień, lodowni, oraz krzesel giętych. **Po ocnach fabrycznych** pierwszorzędnych fabryk krajowych. W niedzielę i święta magazyn otwarty od 1-5-jej po poł. 2985-d

AAAAAA Ekonomia i firma chrześcijańska Łódź Piotrkowska nr. 173. Poleca w wielkim wyborze kredensy, stoły, krzesła, otomany, lustra, biurka, biblioteki, łóżka, bielizniarki, toalety, umywalnie, garnitury salonowe oraz kompletne urządzenia, sprzedaje najtaniej kupuje stare i zamienia Ekonomia Piotrkowska 173. 8896-10-1

AIAIAIAI! Do szkół lub kompletów nauczycielkę z dobrą znajomością niemieckim i francuskim, uniwersytet w Lozannie (prawo) praktyką w szkole, dobre referencje. Poleca biuro Sekowskiej Przejazd 14.

AIAIAIAI! Meble nowe i używane najtaniej kupić można Łódź, Piotrkowska 116 I-e piętro front u Wł. Romiszowskiego. Kupuje, zamienia, wynajmuje. Fabryczny skład łóżek żelaznych, mebli giętych, lodowni pokojowych, wanień. Stylowe urządzenia kuchenne. 2425-pwsp-t(r)

AAAA Nauczycielki z muzyką otrzymują korzystne posady na wyjazd, w miejscu Pierwszorzędne biuro pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiego Piotrkowska 109 tel. 54-02 (parter). 8722-4-4

AAA Kucharki, praczkę, pokojówki, dziewczęta do wszystkiego otrzymują świetne miejsca przez główny kantor służby Piotrkowska 109 tel. 54-02

AIAI! Jest do sprzedania żakiet pluszowy nowy, i łóżko żelazne biuro nauczycielskie ul. Piotrkowska 103. 2925-3sw-3

A sprzedam zaraz bardzo tanio kredens, stół, krzesła, otomane, lustra, szafy, umywalnię, bielizniarkę, łóżka, materace, szafki nocne, lampy, obrazy, słupy, etażerki, parawanik. Karola 8-10. 8895-10-1

A Meble rozsprzedam bardzo tanio kredens, stół, otomanę, krzesła, łóżka z materacami, bielizniarkę, umywalnię, tremo szafę, biurko ul. Główna 9 m. 14 8894-2c-1

A Meble rozsprzedam bardzo tanio z trzech pokojów, odstąpię mieszkanie dwa pokoje z kuchnią ul. Spacerowa 37 m. 6. 8893-2c-1

A! Bardzo tanio udzielam lekcji niemieckiego, rosyjskiego i polskiego Pasaż-Szulca 53 m. 7.

B biurko, meble stolowe sypialnie otomane, tremo, szafę, bielizniarkę sprzedam wyjeżdżając Piotrkowska 120-35. 8859-2-2

Benedykta nr. 35 do wynajęcia pokoje kawalerskie z osobnym wejściem z meblami lub bez. Wiadomość u gospodarza. 8505-6wc-3

Do wspólnej nauki rysunków tkackich Jaquardowych - poszukuję towarzysza Rokicińska 39 m. 16 od 7 w. 8774-3-3

Do sprzedania zaraz okazynie szafa sklepowa, bufet gablotka i półki. Wiadomość w sklepie ul. Przejazd 22. 8782-9-2

Do sprzedania piwiarnia z urządzeniem reżnicznym przy fabryce elektrycznej Przejazd 35.

Do wynajęcia zaraz plac obszaru 5440 kw. łokci. Wiadomość Radwańska 45. 8751-2w-2

Do wynajęcia piękne duże trzy pokoje, kuchnia, kąpielowy etc. Wysoka 28. 8666-3ws-3

Dwa pokoje z kuchnią do wynajęcia Pańska 5. Wiadomość u gospodarza. 8498-3wc-3

Dozorca placowy trzeźwy energiczny, znawca koni drzewa potrzebny. Wynagrodzenie miesięczne rubli tygodniowo, mieszkanie sateryna opał, światło. Oferty referencje Rozwój „Energiczny”. 8844-2pt-1

Do wynajęcia dwa pokoje oddzielne na drugim piętrze w każdym czasie Piotrkowska 192 m. 6. 8874-5-1

Do wypożyczenia sumy 15000, 5000, 4000 na I N° hipoteki murowanych posesyj mogą być Bałuty, Chojny, Ruda Zawadzka 10 Niemierski. 8899-1

Forteplan krótki, dobry z powodu wyjazdu sprzedam 100 rb. Karolewska 3. stróż. wskaże. 8897-3s-1

Filia reżnicza w dobrym punkcie do sprzedania DREWNOWSKA nr. 59. 8776-3-3

Filię pralni z urządzeniem sprzedam bardzo tanio pomieszczenie jest na dużej pralni ul. Włodowska nr. 10. 8757-3-3

Interes dający minimalnie 2000 rb. rocznie czystego dochodu do sprzedania. Gotówka do kupa potrzebna 2 do 3 tysięcy rb. Oferty w Rozwoju pod S. P. W.

Jest do wynajęcia pokój umebłowany Piotrkowska 225-10.

Korespondenta polsko-niemieckiego ewentualnie rosyjskiego poszukujemy. Oferty referencje warunki w adm. „Chrześcijanin”. 8761-3-3

Kilka restauracji III na prowincji do sprzedania, oraz prawdziwie dobrych sklepów kolonialnych tudzież poważniejsza mlecznia ul. Zawadzka 10 Niemierski. 8888-1

Kupię niedrogo używane pianino, oraz toaletkę, biurko dębowe, oferty „Okazy” Rozwój

Kuźnia do sprzedania z powodu wyjazdu Franciszkańska 53 u kowala. 8860-2-1

Kto pracuje na maszynie trykotarskiej „Whittick Kunau Petersburg” niech złoży ofertę pod „1898”. 8825-3-2

Lokaj żonaty poszukuje posady od 1-go października. Oferty przyjmuje Rozwój pod „R. W.” 8865-2-1

Meble różne z trzech pokojów rozsprzedam tanio maszyna Singera, obrazy olejne, lampa wisząca Zielona 10-3 pierwsze piętro. 8799-4-3

Magiel do sprzedania prawie nowa i filia pralni też do sprzedania dowiedzieć się można ul. Cymera nr. 4 Bałuty. 8814-2-2

Mahoniowe sypialnie najnowszych fasonów do sprzedania u stolarza niedrogo. Wiadomość ul. Rzgowska nr. 53 skład win. 8800-6ws-2

Nauczycielka z sześcioletnią praktyką w szkole, ma jeszcze godziny wolne od 1 do 3. Oferty Rozwój sub „L. M. N”. 8875-2-1

Pokój umebłowany oddzielny dla inteligentnej przyzwoitej kobiety od października Przejazd 48 m. 10. 8826-d

Potrzebny młody bierferleger do piwa z niemieckim kaucya 100 rb. Benedykta 98. 8835-2-2

Potrzebne chemiczarki Srednia 26 Sobociński. 8835-3-2

Pokój z umebłowaniem lub bez do odnawiania ul. Piotrkowska nr. 240. 8815-5-2

Piano sprzedam tanio Piotrkowska 240. 8816-2-2

Potrzebna zdolna panna do ubierania kapeluszy. Wiadomość ul. Mikołajewska 31 m. 21.

Potrzebni agenci-inkasenci do sprzedaży maszyn na pensje i prowizje. Zgłaszać się Staro-Zarawska 21 sklep spożywczy.

Potrzebne zdolne prasowaczki Zachodnia 44. 8806-5-3

Potrzebna uczennica do pracowni okryć damskich ulica Spacerowa 37 m. 1. 8886-2-1

Potrzebna zdolna prasowaczka Włodowska 119. 8891-1

Potrzebny chłopak z początkami do krawca Mikołajewska 52. 8885-2-1

Przyjmę posadę w Łodzi lub na prowincji, jakakolwiek ukończym Aleksandrowką proszę o łaskawe oferty w Rozwoju pod lit. „C. B.” 8857-1

Pokój z kuchnią do wynajęcia od 1-go października Ewan-gelička nr. 5 m. 11. 8855-3-1

Potrzebny zarządzający do restauracji Rokicińska 104.

Potrzebna panna przychodnia z kaucya do monopolu Włodowska 41. 8847-1

Potrzebna zdolnych posadzkarzy i pucatorów Pańska 63. 8842-1

Potrzebny chłopiec do warsztatu stolarskiego Włodowska nr. 136. 8841-1

Pan Franciszek Kamiński pro-szony jest o stawienie się natychmiast do adwokata, przysięgłego Maternickiego Nowy-Rynek nr. 9 wobec terminu jego sprawy. 8840-5-1

Pokój umebłowany tanio do wynajęcia przy kolei Skłodowa 21-14. 8873-8cs-1

Potrzebna bona treblanka neim-ka. Wiadomość ul. Zgierska 54 w aptece. 8872-1

Potrzebni zaraz uczniowie od lat 15 do fabryki ślusarskiej K. Kremt Długa 63. 8863-5-1

Potrzebna zdolna prasowaczka i dziewczynka 14-letnia do dzieci Skwerowa nr. 13 pralnia. 8900-2-1

Potrzebny introligator na prowincje. Wiadomość Michal Rokicińska 17. o 8 wiecz. 8862-1

Przybłąkała się suka buldog maści broozowej odebrać można na ul. Wąskiej nr. 18. 8861

Potrzebna zaraz kasyerka rutynowana do kuchni z kaucya rb. 200 zgłaszać się Dzielna nr. 1 Bar pod Wlecia. 8859-2-1

Putynowana nauczycielka z patentem uniwersytecką zagranicznego udziela lekcji francuskiego i polskiego Piotrkowska 31 m. 42. 8879-3cs-1

Rb. 20 maszynę czółenkową do sprzedania Przejazd 48 m. 10. 8827-3-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny ze sprzedażą piwa do domów egzystujący lat 15, do sprzedania, ulica Gubernatorska nr. 55. 8755-3-5

Skończywszy kursa handlowe, poszukuję posady praktykantki biurowej. Początkowo chętnie bezpłatnie Benedykta 22 dowiedzieć się można w restauracji.

Sklep i meble sprzedam za bezcen Przejazd 75. 8884-5-1

Sklep kolonialny obrót tygodniowy rb. 300 sprzedam z powodu choroby żony. Wiadomość Rzgowska 5 skład wędlin litewskich. 8853-5-1

Sprzedam piękne urządzenie sklepowe Staro-Zarawska nr. 65. 8852-10-1

Stangret wyjazdowy trzeźwy potrzebny ul. Benedykta 88. 8845-2-1

Sklep spożywczy do sprzedania tania Szkolna nr. 25. 8883-6-1

Skończywszy 7-klasową szkołę handlową będąc doświadczoneym korepetytorem, poszukuję korepetycji lub lekcyi. Długa 25 m. 15. Osobiście od 1-3 po poł. 8882-3-1

Sprzedam kredens zaraz niedrogo Podleśna nr. 8. 8876

Sublokator może dostać mieszkanie ul. Zachodnia 24-21 8871-2-1

Służąca uczciwa z praniem, skromnych wymagań potrzebna zaraz. Zgłaszać się Andrzeja nr. 4 m. 16. 8853-d

Sklep z pokojem (lub jako prywatne mieszkanie) od października 200 rb. rocznie Orla nr. 16. 8661-3sw-3

Sklep kolonialny do sprzedania Lipowa 75. 8669-3sw-3

Skradziono psa czarnego dużego uszy obcięte wabi się Nero ktokolwiekby wiedział gdzie taki się znajduje proszę wskazać na ul. Zgierska nr. 130 za nagrodą. 8659-2-2

Tani sklep chrześcijański szkła porcelany i fajansu Główna nr. 22. 8707-6-4

Tysiąc do półtora chce pożyczyc na I N° hipoteki murowanego domu wartości 4000, dam duży procent za rok z góry Zawadzka 10 Niemierski. 8887

Uczeń klasy V-jej gimnazjum Brauna poszukuje korepetycji Łaskawa oferty w Rozwoju dia „K. H.” 8870-1

Ukończyłem szkołę 4 kl. rządową przyjmę posadę w kantorze lub inną podobną mogę wstąpić jako praktykant do apteki proszę o łaskawe oferty w Rozwoju pod lit. „F. G.” 8858

Udzielam lekcji muzyki po cenie przystępnej. Wiadomość: Orla 11 m. 11 między godz. 5 a 6-tą. 8708-6-4

Uczeń potrzebny do agenturowego interesu syn uczciwych rodziców lepszego wykształcenia władający polskim niemieckim i rosyjskim. Zgłoszenia do adm. Rozwoju pod „Uczeń”.

Uczeń potrzebny do stolarni Dzielna 20. 8753-3-3

Zakład fryzjerski do sprzedania dobrze prosperujący ul. Rzgowska 35. 8850-3-1

Zaginął kozioł ciemno-siwy z dużymi rogami i brodą proszę odprowadzić lub zawiadomić za wynagrodzeniem Łódź, Brzezińska nr. 18 L. Rosiński.

Zakład tapicersko-meblowy Zalesny i Derejski, Łódź, ulica Dzielna 29. Wyprzedaje kanapy, sofy, łóżka, otomany, kozetki, fotele, meble gabinetowe, szafy rozbitane i t. p. przyjmuję obstalunki tapicerskie i stolarskie oraz zamówienia na dekoracje. 8127-0wcs-8

Zdolne staniczarki i podręczne potrzebne do magazynu ul. Nawrot nr. 2 m. 21. 8750-3ws-2

Zaginął pies buldog moregowaty z obrozą i kagańcem proszę odprowadzić na ul. Poprzeczną nr. 1 do piekarni. Nieprawy właściciel będzie pociągnięty do odpowiedzialności sądowej. 8749-3-3

Zaginął chłopak 28 sierpnia 13 letni małego wzrostu Franciszek Pluskota Łódź, ul. Dąbrowa nr. 19. 8824-2-2

Z rowery mało używane bardzo tanio do sprzedania Południowa 27 m. 26a. 8767-3-3

Z konny motor naftowy do sprzedania Cegielniana 120. 8895-3-3

Z pokoje z kuchnią z wygodami do wynajęcia Karola 26. 8890-3-1

Z 5 pokoj. kuchnia, pokój dla służki z wygodami i piętro i 2 pokoje, kuchnia z wygodami II piętro zaraz do wynajęcia ul. Piotrkowska nr. 225. 8755-5-3

Zagubione dokumenty.

Ema Krysiak zagubiła paszport, wyd. z gm. Bruss pow. Łódzkiego gub. Piotr. 8854-3-1

Jan Grosman zagubił paszport wydany z Zaglewnik. 8753-3-3

Jan Osowski zagubił paszport, wyd. z gm. Bolków pow. Łęczyckiego gub. Kaliskiej 8838-3-2

Ludwik Zange zagubił kartę od paszportu, wyd. z fabr. Ben-nicha. 8877-1

Maryja Mater zagubiła kartę od paszportu, wyd. z fabryki Scheiblera. 8891-1

Paulina Kenig zagubiła kartę od paszportu, wyd. z fabryki Hirsberg i Birnbaum. 8869-3-1

Wawrzyniec Błaszczak zagubił paszport, wyd. z gm. Piekary pow. Tureckiego gub. Kaliskiej. 8851-3-1

Walenty Ufel zagubił kartę od paszportu, wyd. z fabryki Shintzla. 8881-1

Zaginęła karta od paszportu, z na imię Jana Dreszera wyd. z Elektrowni Łódzkiej. 8880-5-1

Zygmunta Cebertowicz zagubił bilet od paszportu, wyd. z fabr. Schumpich i Richter. 8843

Zaginęła karta od paszportu, z na imię Jana Kaperskiego wyd. z fabr. Grohmana. 8849-1

Zaginął paszport, wyd. przez Z prezydenta m. Łodzi na imię Stanisława Holcgrebera. 8809-3-2

Zagubiono paszport, na imię Zygmunta Swinarskiego przez wójta gm. Lipie pow. Częstochowskiego. 8856-3-1

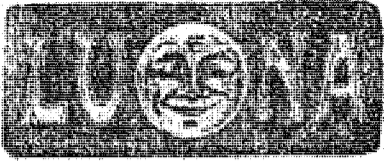
Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Allarta Rouseau na imię Władysława Lecha. 8864

Zaginął paszport, wyd. z gm. Zaleschlin gub. Piotrkowskiej na imię Józefa Bednarka. 8866-3-1

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Allarta i Rouseau na imię Stefana Zakłodkin. 8873

Zaginęła legitymacja wyd. z mag. m. Łodzi na imię Kazimierzy Bartczak. 8898-1

TEATR

Bezdomna

wstrząsający dramat w 4 częściach
w wykonaniu francuskich artystów

„Mały włóczęga” nader komiczne.

Nad program: **Nikczemne zamiary**

wspaniały dramat w 3-ch częściach w wykonaniu firmy „Ambrozio” w Torino.

Od dziś do poniedziałku włącznie wspaniały 2½ g. program!
Na program złoży się między in.:

Ceny miejsc zwyczajne!

2981

Najlepsza orkiestra w Łodzi.

P. S. Codziennie od poniedziałku do piątku włącznie o godz. pół do 4-ej przedstawienie dla dzieci.
Ceny miejsc dla dzieci 5 i 10, dla dorosłych 10 i 20 kop. Zmiana programu co poniedziałek.

Komitet Nadzorczy Piotrkowskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego

podaje do wiadomości, że dla dokonania wyborów na pełnomocników Towarzystwa z miast Pabianic i Zgierza oraz Bałut-Nowych i Radogoszcza zostały wyznaczone zgromadzenia wyborcze: w Pabianicach w dniu **14/27 października** 1913 r. o godz. 3-ej po południu w lokalu miejscowego Magistratu, zaś w Zgierzu, Bałutach i Radogoszcza w dniu **18/31 tegoż miesiąca i roku o godz. 3-ej po południu** — w Zgierzu w lokalu miejscowego Magistratu, w Bałutach-Nowych w lokalu miejscowego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego, a w Radogoszcza w miejscowej Gminnej Kancelaryi.

2975

Zarząd Łódzkiego Chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności ma zaszczyt zawiadomić pp. członków powierzonej mu instytucji, że w dniu 10/23 września r. b. o g. 4-ej po południu odbędzie się w sali Łódzkiego Towarzystwa Kredytowego przy ulicy Średniej № 19,

Ogólne Zgromadzenie Członków Towarzystwa.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie komisji rewizyjnej.
 - 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za rok 1912.
 - 3) Budżet dochodu i rozchodu na rok 1913.
 - 4) Wybór członków Rady Zarządzającej na miejsce ustępujących na mocy ustawy. Ustępują według starszeństwa panowie: ksiądz pastor Gundlach, E. Leonhardt, J. Jarzęboowski i A. Wahr.
 - 5) Wybór członka rady zarządzającej, na miejsce s. p. R. Zieglera.
 - 6) Wybór dwóch członków i jednego kandydata komisji rewizyjnej. Ustępują według starszeństwa: pp. E. Jezerski, Tr. Hanelt i 1 kandydat przez wylosowanie.
 - 7) Przyznanie pomocnikowi członka sekretarza Rady Zarządzającej prawa drugiego członka-sekretarza tejże Rady.
 - 8) Określenie wysokości sumy, pozostającej do dyspozycji prezesa Towarzystwa, stosownie do § 24 ustawy.
 - 9) Wnioski obecnych członków
- UWAGA: Uprasza się pp. członków Towarzystwa, o łaskawe okazywanie kart zaproszeń przy wejściu do sali narad.

2905

Szkoła przygotowawcza Jadwigi Zawadzkiej

Spacerowa 17 (dom Akc. Tow. Scheiblera) przyjmuje chłopców i dziewczynki od lat 6 i pół i gruntownie przygotowuje do średnich zakładów naukowych. **Ilość dzieci, ze względu na pedagogiczne, ograniczona.** Zapis codziennie, od 11—2 i od 4—6.

Przy szkole wzorowo urządzone **zakład freblowski.** 3260

Zakład Tapicersko-dekoracyjny Wł. Przeździeckiego

przyjmuje wszelkie obścielki oraz posiada na składzie otomany leżanki itp.

Piotrkowska 108. Potrzebni czeladźci zdolni. 2914

Na 1. i 2. hipoteki poszukuje się

15.000 rb.

Oferty przyjmuje Łaziński, ul. Juljusa 16. 3264

Lekarz-Dentysta

PIOTR WŁOJARSKI

ul. Piotrkowska 115, przyjmuje od 9—1 i od 3—7 i pół. 3250

Dr. med. F. LANGE

specjalista chorób wewnętrznych. Piotrkowska 115, telefon № 18-87, przyjmuje od 3—5-ej po południu. 2979

— Egzystująca od lat 22 —

Pracownia haftów i znaczenia bielizny B. MAZURKIEWICZOWEJ

Przejazd 16 — m. 24.

Poprzednia oficyna, 2 piętro.

- Przyjmuje się uczennice. -

8^{mio} kl. Zakład Naukowy

Towarzystwa „Uczelnia”

— GIMNAZYUM POLSKIE —

Nowo-Cegielniana 9.

Nowo-Cegielniana 9.

Kandydaci przyjmowani będą w dalszym ciągu do klasy wstępnej i podwstępnej. Do klasy podwstępnej bez egzaminu.

2785

Poszukuję gospodyni do restauracji,

która się dobrze zna na gospodarstwie. Zgłaszać się: Towarzystwo śpiewacze, ul. Piotrkowska № 243 między 12—2 w południe. 3266

Ważne dla kapitalistów myśliwych i lubiących wieś

Sześć włók lasu i zagajów oraz cztery włoki ziemi ornej w bliskości Łodzi, przy szosie, do sprzedania w pięknej miejscowości, we wsi kościelnej. Pośrednictwo wyłączone. Wiadomość w kancelaryi Adwokata Przysięgłego Jarostawa Pełki, ulica Średnia № 11. 3272

Spiew! — Muzyka! — Śmiech!

Dokąd pójść? Gdzie się zabawzić?

W PATHÉ SALONIE

PIOTRKOWSKA 53.

PIOTRKOWSKA 53

WSZYSTKIE OPERY!
NAJNOWSZE OPERETKI!
NOWOŚCI KABARETOWE!

RENDEZ-VOUS świata eleganckiego w dni powszednie od 4—8 po poł.

Pathé Salon otwarty codziennie od godz. 11-ej przed południem do 12-ej w nocy.

3226